Suomen Kuvalehti

JOULU 1918

N:o 48 — 1918.

Hinta 2 mk.

Rautakauppa-Osakeyhtiö METEOR

Lahti, puh. 500 ja 505 on paikkakunnan suurin liike.

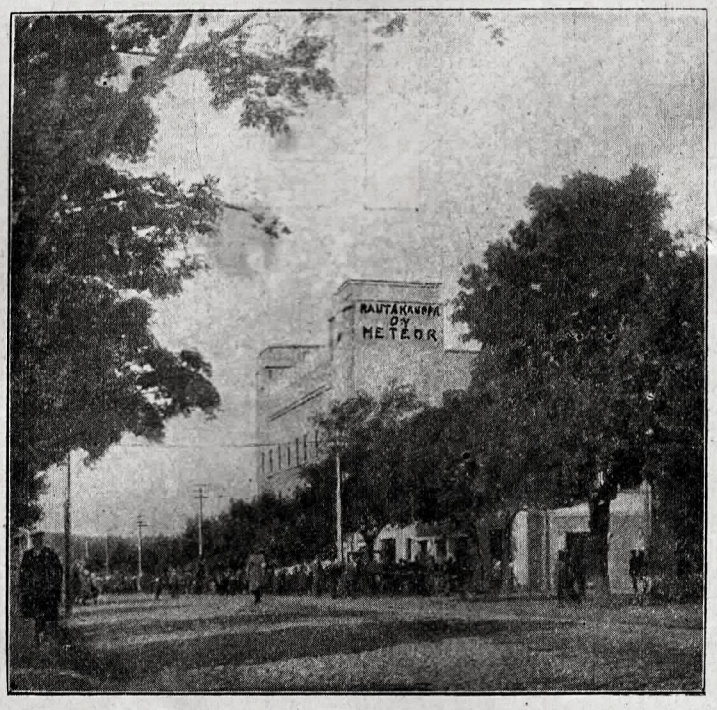

Hyvin lajiteltu ja alati uudistuva varasto:

Rauta-, Rakennus-,
Väri-, Laiva-, Vene-
ja **Taloustarpeita.**

Erityinen huolella hoidettu

Urheilu-osasto

Puh. 502.

Olemme onnistuneet saamaan vastaperustetulle

HERRAIN PUKIMO-OSASTOLLE

sievän ja monipuolisen varaston erittäin hyviä englantilaisia harmaita, ruskeita, sinisiä ja mustia pukukankaita sekä tummanharmaita ja mustia palttokankaita, joista valmistamme:

ArkipuKuja
SaKettipuKuja
HännystaKKipuKuja
PitKätaKKipuKuja
Syyspalttoja ja
Talvipalttoja

Työmme on ensiluokkainen. Hinnat nykyaikana erittäin kohtuulliset. Tiedustelkaa niitä ja käykää katsomassa kankaita.

Grand Magasin

(H. Cairenius)
Omist. Kalle Kuusinen
Pohj. EsplanadinK. 33

Karhulan lasitavaroita
Kyökkitarpeita
Fiskarsin veitsiä
Nahkatavaroita
Sähkölamppuja
Paperossinsytyttäjiä

Alusvaatteita
Käsineitä
Sukkia
Urheilupaitoja
Kudottuja takkeja

Pohjoismainen Taloustarpeiden-Kauppa

Pohjoismainen Villatavarakauppa

HELSINKI, P. Esplanadink. 23.

TRADE MARK

Westminster

Itämainen Paperossitehdas O.-Y.

Tervetullut joululahja kaikille naisille on

IDUNA CRÈME

joka on välttämätön kaunistusaine jokapäiväistäkin toalettia varten. Pitää ihon nuorteana ja raittiina, tekee karhean hipiän pehmeäksi ja sametinhienoksi. Sitä myyvät rohdoskauppiaat sekä tukuttain

O.Y. **SYLVA** A.B.

O.Y. **SOFIA ZWEYGBERG** A.B.

Muistakaa, että Wiipurin vanhin ja suurin

KANGASKAUPPA

sijaitsee

„Pyöreän Tornin“ vieressä.

Haaraliike Lappeenrannassa.

Helsingin Uusi Rautasänkytehdas

Omistaja **J. Merivaara**

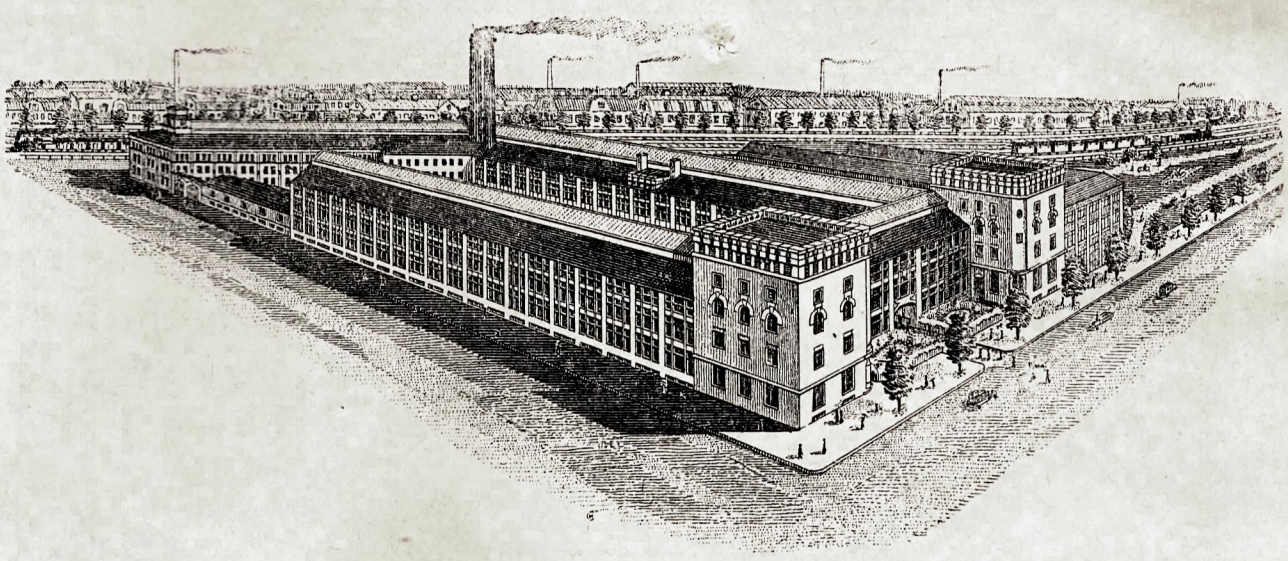

Pohjoismaiden suurin rautasänkytehdas. Valmistaa

aistikkaimmat ja lujimmat

Rautasängyt ja Patjat

Kassakaappiosastomme

PANSSARI-Kassakaapit

ovat saavuttaneet suurenmoisen kysynnän.

Tehtaat ja konttori: Fredriksberginkatu 9. Puhelimet 3342, 11070, 3630, johtaja 1850.

Myymälä ja näytevarasto: Hallituskatu 15, puh. 1630.

SUOMEN KUVALEHTI

Toimitus: päätoimittaja L. M. Wiherjuuri, toimitussihteeri Yrjö Ylänne. Puh. 88 55.

Konttori: Uudenmaankatu 8, klo 9-½12, 1-½5. Puh. 8792. Hinta vuosineljännekseltä 7: 50.

Paimenet kumartavat Jeesus-lasta.

Piirtänyt Alexander Paischeff

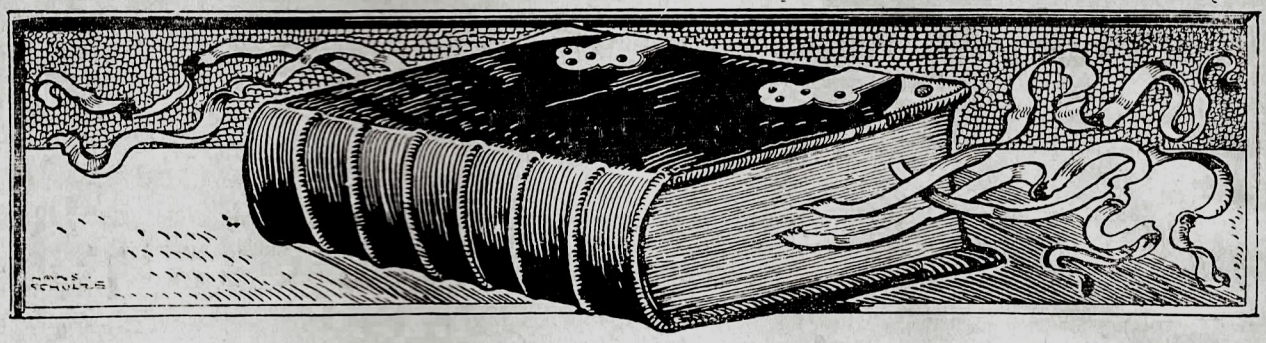

Lihaksi tullut sana.

Kirjoittanut Ilmajoen kirkkoherra, jumaluusopin tohtori **Paavo Virkkunen.**

Kuohuvana aikana jälleen lähestyy tätä veriinsä raadeltua ihmiskuntaa joulu. Rauhan juhlana, sisällisen valon sytyttäjänä se tulee. Tulee joulusanomallaan ja seimensä lahjalla, persoonallisen elämän iankaikkisella voimalla. Opettakoon ajan raudankovuus meitä syvemmin kuin ennen, syvemmin kuin milloinkaan käsittämään jouluevankeliumin äärettömän lohdutuksen: »sana tuli lihaksi!»

»Sana tuli lihaksi.»

Sanat tulevat ja sanat menevät. On sanoja, jotka eivät jaksa säilyttää elinvoimaansa pitkiäkään aikoja sen jälkeen, kun ne lausuttiin; ne vanhenevat pian ja häviävät, useat samana hetkenä kuin ne lausuttiin. On toisia sanoja, jotka pysyvät. Ne eivät vanhene vuosisatojen eivätkä -tuhansien vieriessä, vaan ne omistavat saman sytyttävän voiman, saman vaikutusvallan, kuin mikä niillä kerran syntyessään oli. Kerrotaan, että vuosituhansia sitten rakennetuista hautakammioista on löydetty siemeniä, joilla vieläkin on itämiskyky. Kaikki muu, mikä hautaan on kätketty, on aikoja sitten mullaksi maatunut; elimellinen siemen yksin on vieläkin kasvuvoimainen, tarkoitukselleen uskollinen. Sanan säilymiskykyisyys saattaa olla vieläkin sitkeämpi. Sana voi säilyä läpi mittaamattomien ajanjaksojen mehukkaana ja tuoresna, yhtä elinvoimaisena ja tartuttavana kuin se ensi kuulemallakin oli. Onpa suorastaan iankaikkisiakin sanoja.

Mitkä ovat niitä sanoja, joilla on voimaa säilyä? Mikä on salaisuus sanojen, joilla on ikuinen tuoreus?

Iskeviä, vaikutukseltaan pysyväisiä ovat ne sanat, jotka kykenevät tunkeutumaan ihmisolennon sisimpään ja siellä saavat hengen syvimmät elimet toimintaan. Mutta tällainen vaikutus on ainoastaan niillä sanoilla, jotka voivat sulautua ihmisen omimmaksi, henkiseksi omaisuudeksi.

Sanat koskettavat meitä ulkoapäin. Sanoilla, joita pidämme omana sisimpänä omaisuutenamme, niilläkin on — ehkä itsellemme salattu — syntymishistoriansa itsemme ulko- tai yläpuolella. Sanoista, joita kuulemme, ponnahtaa suurin osa sisäisen elämämme ulkopinnalta takaisin. Mutta on sanoja, jotka ovat elinvoimaisempia. Niiden siemenet tunkeutuvat olentomme sisäiseen maaperään, siellä ne kasvavat ja kypsyvät hedelmäntekemiseen. Niistä tulee osa omaa olemustamme. Sanat ruumiillistuvat, ne nostavat henkemme, ne edistävät elämää. Sanat tulevat lihaksi. Nämä lihaksi tulleet sanat ovat elinvoimaisimmat ja pysyväisimmät.

Ihmisellä ei ole mitään, mitä hän ei olisi saanut. Omaperäisinkin, luomisvoimaisin henki, sellainen kuin Goethe, saattaa tunnustaa, että, verrattuna siihen mitä hän on henkeensä sulattanut muilta omistamaansa, on se, mitä hän itse on luonut, häviävän pientä. Mitä hyvää ja arvokasta on päässyt sieluamme rikastuttamaan ja kohottamaan, sanan välityksellä se on tullut. Vieras sana tulee lihaksi, mutta se ei loukkaa ihmisen omaa alkuperäisyyttä. Päinvastoin on ihmishengen syvimpiä salaisuuksia, sen todellisia ihmeitä se, että henki, silloinkin kun se itsenäisimpänä toimii, on yläpuolellansa olevan elämän havainnollinen ilmaus. Sana tulee lihaksi. Henki näyttää kehittävän omaa voimaansa, kuitenkin on voiman lähde toisen eikä hänen. Ihmisen kirkkaus on säteilevin, kun hän hohtaa valoa, joka hänellä on lainana. Mutta lainan hän on omistanut niin omakseen, että valo tunkee hänen lävitsensä ja hänestä suuntautuu muihin. Sana on elävin ja voimakkain silloin, kun se on tullut lihaksi.

Näin on sentähden, että ainoastaan lihaksi tullut sana luo persoonallisen elämän rikkaudet.

Alituisesti todistautuu tämä totuus ihmisten henkisessä kosketuksessa. Mutta sillä on sitäkin ehdottomampi pätevyys. Kristinuskon evankeliumin perustuksena on todistus: »sana tuli lihaksi!» Iankaikkinen Jumala on ihmisille ilmestynyt persoonallisessa elämässä. Hänkin on lausunut ihmissuvulle sanansa lihaksi tulleessa ilmestyksessä.

Kristinuskolla on oma peruskäsityksensä, jolla se

seisoo tahi kaatuu. On olemassa elävä Jumala, joka puhuu, joka tekee sanansa tiettäväksi ihmisille. Jumala on puhunut ja puhuu edelleenkin. Kristinuskoa ja kristillistä elämää kannattaa tämä hörjumaton vakaumus.

Jumala, jonka kristinusko tunnustaa, on historian Jumala. Historian kehityksessä hän ohjaa sukukuntaamme kohti niitä iankaikkisia tarkoitusperiä, jotka hänen tahtonsa määrää ihmiskunnan saavutettaviksi. Läpi ihmiskunnan henkisen historian kulkee syvä virta, joka kostuttaa sukukuntamme maaperää elävän veden voimilla. Nämä voimat ovat Jumalan sanoja, — eivät sanoja Jumalasta, joita ihmiset ovat puhuneet; ne ovat sanoja, joiden takana, joiden puhujana on elävä Jumala.

Historia on persoonallisen elämän kehkeytymistä. Kaikki mikä historiassa esiintyy ja tapahtuu, on henkilöiden välittämää. Mitäpä historia oikeastaan onkaan muuta kuin henkilöhistoriaa. »Jumalan sana tuli hänelle», tämä on Raamatun tavallinen sanantotapa henkilöistä, joiden elämässä jokin Jumalan sana on tullut lihaksi. Jumalan henki valtaa henkilöitä, heidät henki täyttää uudella elämänsisällyksellä, joka on Jumalan vaikuttama. Heistä henki kasvattaa itsellensä sanansa saattajia ihmisten keskuudessa. Ääretön henki puhuttelee sanallaan äärellisiä henkiä.

Jumalan sanan historia on ihmiskunnan vaiheissa, niinkuin on kaikki historiallinen, kehityshistoriaa. Sana tulee lihaksi joka kerta, kun ihminen avaa henkensä Jumalan vaikutukselle. Mutta sana tulee tyhjentävästi lihaksi silloin, kun Jumalan olemus täydellisenä ruumiillistuu elävässä historiallisessa persoonallisuudessa. »Sittenkun Jumala muinoin monin erin ja monin tavoin oli puhunut isille profeetoissa, on hän näinä viimeisinä päivinä puhunut meille Pojassa». Hän kantaa kaikki »voimansa sanalla». Täydellisesti sana tuli lihaksi hänessä, Jeesus Messiaassa, jota pyhässä kirjassa mainitaan Jumalan kirkkauden säteilyksi ja hänen olemuksensa perikuvaksi.

Maailman historia rientää näinä hetkinä kuumeellisesti eteenpäin. Vinhassa vauhdissa emme pysty näkemään sen lopullista suuntaa. Huomaamme vain historian alkuvoimien raivoa. Aavistamme, että sukukuntamme näissä suonenvedontapaisissa nykähdyksissään käännetään aivan uusille kehityksensä teille. Olemattomiin häviävät monen monet, ennen kalleiksi katsotut arvot. Mitä merkitsee yksityinen ihmislapsi, hänen elämänsä ja hänen sanansa, kun koko ihmissuvun paljoudet ovat joutuneet kuohumistilaan, kun kansojen meren pauhinaan tukehtuvat kaikki muut äänet? Menettävätkö kaikki ihmissanat mahdollisuuden enää tulla lihaksi?

Omaan itseemme tähystäessämme näyttää siltä. Mutta katseellemme avautuu toinenkin, lohduttavampi näköala. Hävityksen kauhistuksesta nousee historian Jumalan käsi, joka johtaa esille uuden maan ja uudet taivaat. Vihlovien epäsointujen läpi voimme erottaa hänen äänensä. »Jumala puhuu, koko maailma kuunnelkoon.» — »Maa, maa, maa, kuule Herran sanoja!»

Oppikaamme mekin elämään vuosituhantisista sanoista, lihaksi tulleista sanoista, jotka eivät huku. Sellaiset sanat luovat persoonallisuuden sisäisiä aarteita. Niiden omistajina olemme ajankohdan paineelle vastustuskykyisiä säilyttääksemme omaperäisyytemme, jopa vaikutusvaltammekin nykyisen ahdingon hetkinä. Tarvitsemme sanoja, joissa on kukistamaton elämänvoima, sillä ainoastaan niiden turvin voimme hirmumyrskyissä säilyä. Tahi jos niihin häviäisimme, on häviökin vain näennäistä. Lihaksi tulleet sanat ovat pelastuksen sanoja, jotka nostavat vyöryvästä aallokosta sisällisyyden kalliolle.

Nykyhetken tärisyttävät tapahtumat kehottavat meitä sieluumme omistamaan lihaksi tulleen sanan elämänsisällyksen, jotta emme hukkuisi, vaan pelastaisimme sielumme. Meidät asetetaan valitsemaan näkyväisen tahi näkymättömän välillä. Ympärillämme raivoava hirmumyrsky todistaa: näkyväiset ovat ajallisia. Lihaksi tullut sana todistaa: näkymättömät ovat iankaikkisia. Emme katso näkyväisiin, vaan näkymättömiin. Iankaikkisia sanoja janoaa sielumme. Niitä antaa hän, josta, hänestä ainoasta, täydellisesti kuuluu todistus: »sana tuli lihaksi!»

Hänen sanassaan on henki ja elämä. Lihaksi tullut sana tahtoo uudistaa olentomme. Se sanä meille pelastaa henkisen omanitsemme. Estää meitä uppoamasta maailmanmeren tyrskyihin. Elämäntaistelumme terästää. Uskomme lujittaa. Vakuuttaa, että mekin, heikkoina ja häviävinä yksilöinä, omistamme iäisyysarvon. Tulevaisuustoivomme virittää.

Kuohuvana aikana jälleen lähestyy tätä veriinsä raadeltua ihmiskuntaa joulu. Rauhan juhlana, sisällisen valon sytyttäjänä se tulee. Tulee joulusanomallaan ja seimensä lahjalla, persoonallisen elämän iankaikkisella voimalla. Opettakoon ajan raudankovuus meitä syvemmin kuin ennen, syvemmin kuin milloinkaan käsittämään jouluevankeliumin äärettömän lohdutuksen: »sana tuli lihaksi!»

JÄÄKÄRIEN MUISTOKSI

Kirjoittanut A. Kohonen.

E. Woltereck: „Reiterlied."

1.

Syysyö. Kuu, tähtöset uinahtaa.
Soi myrsky, musta on taivas, maa.

Mut mieli jääkärin kirkas on,
maans' eestä kun entävi taistelohon.

Hän raisua kannusti ratsuaan,
verileikkihin johtavi joukkojaan.

Monet kunnian kentälle kaatuivat,
maan vierahan multaan maatuivat.

„Sotaveikkoni armas, ainiaks jää!
Mua taistelu kutsuvi, kiirehtää."

2.

Kun tulvii Missen ruskea vuo,
kotijärvet se kirkkaat sieluhun luo.

Kun Kuurin rantojen lainehet soi,
tää kaipauksen syvän rintahan toi.

Ties, liitävä lintu, jos Suomehen lie,
kotimaahan jääkärin viesti sa vie!

Joka ainoa hetkinen, päivä ja yö
sydän hehkuva synnyinmaallehen lyö.

Yhä sielussaan sävel kirkas soi:
pian koittavi, Suomi, sun aamus koi!

3.

Lumikenttää jääkäri ratsastaa,
nyt johtavi joukkoa valkeaa.

„Mitä nään? Kylät, kartanot ruskottaa!
Punaryssien lieskat ne leimuaa . . ."

„Hei, ratsuni, joukkoni uljas, hei!
Nyt aikaa, armoa anneta ei!"

„Kotikumpuni kallis jo kuumottaa,
kodin ikkunat aamu jo kultoaa!"

„Isä, äiti, siskoni armainen,
tuon teille ma vihdoin vapauden!"

„Pois sortaja maasta, nyt ainiaks pois,
vaikk' ehtinyt viime hetkeni ois!"

Tykit jyskävät, säilät säihkyvät soi:
pian koittavi, Suomi, sun aamus koi!

4.

Kevät armas on ehtinyt Suomehen,
sen kukkana vapaus kultainen.

On haihtunut hanki ja lähtenyt jää,
kevätaurinko kirkkaana kimmeltää.

On noussut kumpuja kunnaillen,
ne kattavat hautoja sankarien.

Ikikehdon Suomi urhoille soi,
kesä nurmen, kukkaset kummuille loi.

On koittanut vihdoin vapaus maan,
sen ostivat sankarit hurmehellaan.

Isänmaa, oi tunnetko vapautes?
Miten vaalit sa lahjaa sankaries?

JAÄKÄREITÄ.

Ylijääk. **Niilo Forssell.** Kaatui Messukylässä. 24 v.

Jääk. vänr. **Nik. Perälä.** Kaatui Tampereella. 25 v.

Jääk. vääp. **Juhani Määttä.** Sortavala. Kaatui Viipurissa. 28 v.

Jääk. vänr. **Ragnar Nordberg.** Kotka. Kaatui Kämärällä. 20 v.

Jääkäri **Ilmari Pahkajärvi.** Kaatui Missejoella 15. 8. 1916. 19 v.

Jääk. vän. **Valter V. Gejtel.** Kuoli Tampereen valloituks. saamaansa keuhkokuumeeseen. 6. 5. 1918.

Jääk. aliup. **Y. Leinonen.** Kaatui Tampereella.

Jääk. vääp. **Armas Lilja.** Kaatui Lempäälässä. Ruumista ei löydetty.

Jääk. ups. **Yrjö Koskinen.** Lokalahti. Kaatui Tampereella. 21 v.

Jääk. vänr. **Johan R. Väärä.** Kaatui Juustilassa. 22 v.

Jääk. vänr. **Erkki A. I. Partanen.** Kaatui Viipurissa. 26 v.

Jääk. vänr. **Spero Tanner.** Kaatui Suodenniemellä. 26 v.

Jääk. yliluutn. **J. Ellilä.** Kuivaniemi. Kaatui Lempäälässä. 25 v.

Jääk., yliopp. **Urho M. Kalske.** Kuoli Saksassa 13. 8. 1916.

Jääk. sotil. **K. Ikäheimonen.** Kaatui Viipurissa.

Kaatuneita jääkäreitä.

Jääkäri
Heikki Saanio.
Haukipudas. Kaatui Messukylässä.

Jääk. vääp.
Jalm. Vilander.
Lapua.
Kaatui Tampereella. 25 v.

Jääk. vääp.
Otto Siirtola.
Multia. Kaatui Kämärällä. 27 v.

Jääk. luutn.
Villiam Roos.
Vaasa. Kaatui Messukylässä.

Jääk. vänr.
E. Merikallio.
Oulu. Kuoli Heinjoella saamistaan haavoista.

Ylijääk.
Y. J. Leinonen.
Kaatui Tampereella. 25 v.

Jääk. vänr.
Y. Björklund.
Haavottui Kalmankankaalla. Kuoli 8. 7. 1918.

Jääk. vääp.
Tyko V. Vesa.
Kaatui Viipurissa. 25 v.

Tilattava vuodeksi 1919:

Toimittajat: **L. M. Viherjuuri** ja **Yrjö Ylänne.**

Selkeämmin kuin monisanaisimmistakaan selostuksista näkee hyvistä kuvista, mitä maassa ja maailmassa tapahtuu huomattavaa ja tärkeätä. Hyvää, aikaansa ripeästi ja tarkoin seuraavaa k u v a l e h t e ä meillä ei ole ollut ennen *Suomen Kuvalehteä*, joka ensi vuoden alussa alkaa kolmanneu vuosikertansa. Varsinkin tänä vuonna on *Suomen Kuvalehti* saavuttanut runsaan ja hyvän kuvituksensa takia ei ainoastaan yksimielistä tunnustusta, vaan myös yleisen tosiasiallisen suosion, josta parhaana todistuksena on sen tähänasti millekään kuvalehdelle Suomessa saavuttamatta jäänyt levikkiennätys, joka jo on noussut viidennelle kymmentuhannelle. Yhden ainoan numeron näkeminen on useimmille ollut riittävä syy *Suomen Kuvalehden* tilaamiseen eikä kukaan heistä voi kyllin valittaa, etteivät he ole tulleet aikoinaan tilanneeksi lehteä, jossa niin elävästi kuvastuu ja varmana säilyy vaiherikkaan aikakautemme merkillisimmät ja huomattavimmat tapahtumat. Itsestään selvää lieneekin, että jokainen, jolle *Suomen Kuvalehti* on tänä vuonna tullut, ajoissa tilaa sen myös tulevaksi vuodeksi. Tilaamalla lehden heti koko vuodeksi ei jää ilman ainoatakaan sen numeroa ja säästyy siten vuoden varrella mahdollisesti taas pakollisiksi käyviltä tilausmaksujen korotuksilta. Niille, jotka eivät vielä mahdollisesti tuntisi lähemmin *Suomen Kuvalehteä*, huomautettakoon, että *Suomen Kuvalehti*

- ilmestyy s ä ä n n ö l l i s e s t i joka lauantai;
- on ainoa suomenkielinen viikkokuvalehti maailmassa;
- sisältää enemmän kuvia kuin mikään kuvalehti Suomessa on koskaan sisältänyt (vuonna 1917 kaikkiaan 1651 kuvaa, tänä vuonna tähän asti 2371 kuvaa, joiden luku siis koko tänä vuonna nousee yli 3,000);
- seuraa johdonmukaisesti valaisevin, useimmiten erityisesti Suomen Kuvalehteä varten otetuin kuvin kaikkia oman maan huomattavia tapauksia ja lukuisain arvokkaiden edustajain (m. m. tri *K. S. Laurila* ja *Joh. Öhqvist* Berlinissä) ja parhaitten ulkomaalaisten kuvalehtien avulla tärkeimpiä tapahtumia ulkomailla;
- varustaa jokaisen kuvan valaisevalla ja mielenkiintoisella selityksellä, jota ilman tärkeinkin kuva on katselijalle useimmiten merkityksetön.

Niitä politiikkaa, taidetta, merkkipäiviä, keksintöjä y. m. s. koskevia eri aloja joiden luetteleminen olisi yhtä helppoa kuin loputonta ja joita Suomen Kuvalehti on seurannut ja tulee edelleen seuraamaan, emme tässä rupea nimittelemään. Mutta emme myös tahdo sitoa itseämme mihinkään määrättyjen asiain seuraamiseen, sillä ohjelmamme, joka riippuu maailman tapahtumista, on: *Aina uutta ja vaihtelevaa!*

Suomen Kuvalehden hinta on vuonna 1919 koko vuodelta 30: —, puolelta vuodelta 15: — ja neljännesvuodelta 7: 50. Ulkomailla on vuosikerran hinta 40: —. Vuositilaajat saavat samaan hintaan myöskin Suomen Kuvalehden *Joulunumeron*, joka nytkin tulee muodostumaan erikoisen *komeaksi joululehdeksi*.

Tilausten kerääjäin palkkiot ovat:

3—10 kappaleen tilauksesta . . . . . 15 %

11— kappaleen ja suuremmasta määrästä . . . . . 20 %

tilatun määrän yhteenlasketusta hinnasta. Palkkio on vähennettävä pois tilausmaksuja lähetettäessä.

Tilaukset ovat lähetettävät lähimpään kirjakauppaan, maaseutuasiamiehillemme tai suoraan meille, jolloin tilaukset ja rahalähetykset ovat varustettavat osoitteella: *Kustannusosakeyhtiö Otavan Aikakauslehtiosasto. Helsinki.*

Kustannusosakeyhtiö Otava.

Suomen Kuvalehden tilauslista.

Tilaajan nimi	Osoite	Koko vuosi 30: —.	Puoli vuosi 15: —.	Neljännesvuosi 7: 50.

Luetteloa voi jatkaa paperilla, joka viivoitetaan tämän sivun jatkoksi.

Tilausten kerääjän nimi: .....

Osoite: .....

Maksu Smk. ..... *lähetetty postiosoituksena — perittävä jälkivaatimuksella.*

Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsingissä, 1918.

Tilattava vuodeksi 1919:

PÄÄSKYNEN

Toimittajat:

Helmi Krohn ja Arvid Lydecken.

Ylläoleva kuva osoittaa, miten suurissa joukoissa lapset rientävät ensi vuoden *Pääskystä levittämään.* Suurella ilolla, lippujen liehuessa, huilujen ja rumpujen soidessa he sen tekevät, sillä vihdoinkin alkaa

Pääskynen ilmestyä kahdesti kuussa

jota vuosikausia on niin hartaasti toivottu. Tähän suuria uhrauksia kysyvään uudistukseen olemme rohjenneet ryhtyä ainoastaan siinä vahvassa uskossa, että jokainen *Pääskysen* ystävä koettaa saada lehdellensä *ainakin yhden uuden tilaajan lisää.*

Pääskystä avustavat edelleenkin maamme huomattavimmat lastenkirjailijat, kuten *Nanny Hammarström, Arvid Lydecken, Jalmari Finne* y. m. m. *Lasten osasto,* johon painetaan lukijoiden omia kyhäelmiä, julkaistaan kerran kuussa, samoin kerran kuussa *Kysymys ja vastausosasto.* Kuvia tulee runsaasti.

Lehden laajennuksen vuoksi on ollut pakko hieman hintaakin korottaa.

Pääskynen tulee nyt maksamaan $^1/_1$ v. 9: —, $^1/_2$ v. 4: 50 ja ulkomailla 12: 50. Samaan hintaan saadaan myöskin komea *Pääskysen Joulukontti.* Toivomme Teidänkin hankkivan *Pääskyselle* runsaasti tilauksia.

Palkkiona myönnämme tilausten kerääjille käteisellä:

3—10 kappaleen tilauksesta	15 %
11 kappaleen ja suuremmasta tilauksesta	20 %

tilatun määrän yhteenlasketusta hinnasta. Palkkio on vähennettävä pois tilausmaksuja lähetettäessä.

Tilaukset ovat lähetettävät lähimpään kirjakauppaan, maaseutuasiamiehillemme tai suoraan meille, jolloin ne sekä rahalähetykset ovat varustettavat osoitteella: *Kustannusosakeyhtiö Otavan Aikakauslehtiosasto, Helsinki.*

Suuri palkintokilpailu.

Niille Pääskysen tilausten kerääjille, jotka *ennen helmikuun 1 p.* hankkivat *eniten tilauksia*, jaetaan *75 mk:n*, *50 mk:n* ja *25 mk:n* kirjapalkinnot, jotka saaja saa valita julkaisemistamme kirjoista. Sitäpaitsi jaetaan arvalla 10 *10 mk:n* kirjastoa niille, jotka ovat lähettäneet vähintään 10 tilausta ja 10 *5 mk:n* kirjastoa niille, jotka ovat lähettäneet vähintään 5 tilausta. Ne, jotka 10 mk:n palkintojen arpomisessa jäivät osattomaksi, saavat olla mukana myöskin 5 mk:n palkintojen arpomisessa. Kilpailuun osanottajien on ilmoitettava *tilausmääränsä* Kustannusosakeyhtiö Otavan *Aikakauslehtiosastolle*. Asiamiehemme ja postitoimistot antavat *todistuksen* heille jätetyistä tilauksista. Palkinnon saajien nimet julkaistaan helmikuun toisessa numerossa.

Kustannusosakeyhtiö Otava.

Pääskysen tilauslista v. 1919.

Tilaajan nimi	Osoite	Koko vuosi 9: —.	Puolivuosi 4: 50.

Luetteloa voi jatkaa paperilla, joka viivoitetaan tämän sivun jatkoksi.

Tilausten kerääjän nimi: .....

Osoite: .....

Maksu Smk. ..... *lähetetty postiosoituksena — perittävä jälkivaatimuksella.*

Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsingissä, 1918

Tilattava vuodeksi 1919:

Otava

Kuvallinen kuukauslehti.

Vuosi vuodelta kasvanut *Otavan* lukija- ja ystäväpiiri ovat parhaana todistuksena siitä, että *Otava* on yhä lisääntyvällä menestyksellä täyttänyt tehtävänsä nuoren sivistyksemme palveluksessa. Mutta eteenpäin on elävän mieli. Yhä suurempia vaatimuksia vastaavaksi tahtoo *Otava* kehittyä ja yhä suurempia ystäväpiirejä ympärillensä koota. Niinpä olemme nyt *Otavan* kahdeksantena ilmestymisvuotena toteuttaneet lukijoiden hartaan toivomuksen saada *Otavan sisällön entistä monipuolisemmaksi ja laajemmaksi* perustamalla *Otavaan* useita

Uusia osastoja.

✦ *Tuotannollisen työn osastoa* toimittaa maisteri *Rich. V. Stigell* useiden tiedemiesten avustamana.

✦ *Kodin osastossa* antaa kotitaloustarkastaja neiti *Katri Soini* neuvoja perheenemännille.

✦ *Kysymys- ja vastausosastossa* julkaistaan lukijoiden lähettämiä käytännöllisiä asioita koskettelevia kysymyksiä ja vastauksia.

✦ *Esperanto-osastossa* antaa *Vilho Setälä* lyhyen kurssin esperannossa.

✦ *Kirjoja ja kirjoittajia* tutustuttaa lukijoita kirjailijoihin ja heidän teoksiinsa.

✦ *Kilpatehtävlä* julkaistaan edelleenkin ja onnistuneista ratkaisuista jaetaan arvokkaita kirjapalkintoja.

✦ *Jatkuvana novellina* tulee olemaan jännittävä vasta ilmestynyt *Gabriel Sandénin* romaani »*Kun meri palautti saaliinsa*», jossa on päähenkilönä Titanic-laivan haaksirikossa kadoksiin joutunut ja kuolleeksi luultu suomalais-amerikkalainen liikemies, joka monien seikkailujen jälkeen pääsee vihdoin kotiinsa.

Otavan toimittajana on edelleenkin kirjailija *Helmi Krohn* apunaan maamme huomattavimmat kirjailijat ja taiteilijat. Kuvia tulee entistä runsaammin.

Vaikka *Otava* tulee ensi vuonna siis *suuresti laajenemaan*, olemme laskeneet hinnan kumminkin verrattain alhaiseksi. *Otava* maksaa nyt koko vuodelta 20 mk. ja puolelta vuodelta 10 mk. Ulkomailla on vuosikerran hinta 27 mk. Vuositilaajat saavat nytkin

samaan hintaan komean joululehden *Otavan Joulun*, joka jo yksinään tulee maksamaan monia markkoja. *Ilmoittakaa tästä seikasta tilaajille!*

Tilausten kerääjien palkkiot ovat:

3—10 kappaleen tilauksesta . . . . . 15 %
11 kappaleen ja suuremmasta määrästä. . . . . 20 %

tilatun määrän yhteenlasketusta hinnasta. Palkkio on vähennettävä pois tilausmaksuja lähetettäessä.

Tilaukset ovat lähetettävät lähimpään kirjakauppaan, maaseutuasiamiehillemme tai suoraan meille, jolloin tilaukset ja rahalähetykset ovat varustettavat osoitteella *Kustannusosakeyhtiö Otavan Aikakauslehtiosasto, Helsinki.*

Kustannusosakeyhtiö Otava.

Otavan tilauslista v. 1919.

Tilaajan nimi.	Osoite.	Koko vuosi 20: —.	Puolivuosi 10· —.

Luetteloa voi jatkaa paperilla, joka viivoitetaan tämän sivun jatkoksi.

Tilausten kerääjän nimi: .....

Osoite: .....

Maksu Smk. ..... *Lähetetty postiosoituksena — perittävä jälkivaatimuksella.*

Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsingissä, 1918.

OTAVAN UUSINTA KIRJALLISUUTTA

Hahnsson, Huutolaiset. 2 p., 6: 50; sid. 10: —. Nidottuna loppunut.
Hannikainen, Erakkojärveläiset. 8: —. Loppunut varastostamme.
Hovioikeuden herrasta kamaripalvelijaksi. Hauska muistelmateos. 5: —.
Ingemann, Tanskan prinssi Otto. Kuvitettu. 4: 50; sid. 7: 50. Koko sarja on nyt valmis.
» Teosten neljä kirjaa yhteensä 15: 50; sid. 27: 50.
London, Lumikenttien tytär. 5: —; sid. 8: —. Koko valittujen teosten tilaajille 4: 25; sid. 7: 25.
Stratz, Hänen englantilainen rouvansa. 10: —; sid. 15: —.
Wells, Mr Britling pääsee selvyyteen. I osa. 8: —.

Finne, Kiljusen Plättä. 2 p., 3: 50.
Haahti, Kolme karhua. Kuvitettu lastenkirja. sid. 3: 25.
Rytkönen, Mesikämmenen mailla. 4: —.

Yhteiskunnallista ja valtiollista.

Aarnisalo, Suomen vaara. 2: 50.
Faquet, Epäpätevyyden palvelus. 6: —.
Pietilä, Kirkko ja vallankumous. 3: —.
Vennola, Yhteiskunta ja tieteellinen kasvatuksemme. 3: —.

Hahl, Tuleva kuninkaamme. 3: 50.
Tulevan Kuninkaamme muotokuva. 1: —.
Tulevan Kuningattaremme muotokuva. 1: —.
Prinssi Wolfgangin muotokuva. 1: —.

Maalaiskuntain kunnallislaki. 1: — sidottuna.
Kaupunkikuntain kunnallislaki. 1: — »
Suomen työväen lainsäädäntö. 8: 50 »
Työväen tapaturmavakuutus. 4: —. »

Sivistysteoksia.

Juhlajulkaisu omistettu T. Reinille. 10: —.
Kipinälennättimen toiminta. 4: —.
Harmaja, Kansalaistietoja syventämään. —: 85.
Krohn, Nuoren ylioppilaan kirjeitä 1850-luvulta. 8: 50; sid. 13: 50.
Marden, Luja luonne on suuri voima. 2 p., 1: 50.
» Pyri eteenpäin, menestys varma. 3 p., 3: —; sid. 6: —.
May, Bioloogian suurmiehiä. 8: —; sid. 12: 50.
Setälä, Esperanta legolibro (Esperanton lukukirja). 3: 50.
» Sanasto ja selityskirja edelliseen. 2: 75.
Suomen Kuvalehden sotanumero. 283 kuvaa. 3: —.
Touristen Parleur. Saksal.- suomal.- ruotsalainen kieliopas. 3 p., 2: —.
Löffler, Strategia. 3: —.

Vermasvuori, Havainto-opetus. 4: 50.

Maantiedettä ja matkakertomuksia.

Ervasti, Muistelmia matkaltani Venäjän Karjalassa v. 1879. 8: —.
Itä-Karjala ja Kuollan Lappi, toimittanut prof. Th. Homén. Ilmestyy.
Itä-Karjalan ja Kuollan Lapin kartta. Koko 62×129 cm. 12: 50.
Lampén, Suomea ristiin rastiin. 2 p., 10: 50; sid. 17: —.
» Finland, Suomi (Saksankielinen). 2: 50.
» Suomea maitse ja meritse. Ilmestyy.
Lassy, Hunnun ja ristikon takana. 6: 50.

Kotitaloutta y. m.

Artukka, Yksinkertaisia kalaruokia. —: 75.
Kotiruoka. 6 p., sid. 12: —.
Pula-ajan ruokia. 1: —.
Sota-ajan sieniruokia. 2 p., 1: 25.
Mäkeläinen, Kalamiehen kirja. 2 p., 4: 50.
Lundén, Ryhmäpuutarhoja. 8: 50; sid. 10: 50.
» Kodin keittiökasvikirja. 2 p., 4: 50; sid. 6: 50.
Pettersson, Voimisteluohjelmia ikänaisten osastoille. 1: —.

Itsenäisyyskirjallisuutta.

Hermanson, Näkökohtia valtiosääntökysymyksessämme. 1: —.
Laurila, Kansa tienhaarassa. 3: —.
Ruuth, Vastaisen hallitusmuotomme perusteet. 2: —.
Setälä, Suomen nykyinen laillinen hallitusmuoto. 1: —.
Wilskman, Puolustuskysymyksemme. 1: —.
Voipio, Nykyinen valtiomuotomme. 1: —.
Erich, Valtioelämän murroskaudelta. 3: —.
Tönnies, Vapaa Suomi. 1: 50.
Pulkkinen, Suomen itsenäisyys. 2: —.
Wrede, Itsenäisyyskysymys ja Suomen Eduskunta. 2: —.

Otavan 85-p:n kirjasto.

N: o 5/6. *Riverton*, Musta tähti.
» 8. *Sauramo*, Pyhäsaaren arvoitus.
» 9/10. *von Suttner*, Hanna.
» 11. *Glyn*, Stella.
» 12/13. *Baadsgaard*, Nuorta lempeä, kaksi osaa à 1: —.

Mailta ja meriltä.

N:o 43. Uljas tyttö. —: 60.
» 44. Gigi eli rumpalipoika, —: 60.
» 45. Halki malaijilaisen aarniometsän. —: 60.
» 46. Sanomalehtimiehen seikkailuja. —: 60.

VELJEMME VIERAILLA MAILLA

Jääkärien kirjeitä Saksasta Suomeen.

Jääkäriemme Saksassa käymä koulu oli kova. Sen ankaruutta lisäsi se seikka, että heidän täytyi siellä vieraassa maassa ja oudoissa oloissa olla usein ja kauan kokonaan eristettyinä Suomesta, tuttavistaan, omaisistaan, kaikista rakkaistaan. Vaikeaa oli heille kirjoittaa, vaikeaa kirjeisiin sieltä vastata. Moni jääkäri vaikeni senkin vuoksi, ettei saattaisi omaisiaan Suomessa santarmien kiusattaviksi. Toiset taas kirjoittivat kyllä tutuilleen, mutta omaiset saivat vain sitä tietä tietoja pojastaan tai veljestään. Joskus tulivat kirjeet ulkomaan postin mukana, mutta toisia toivat ne nimettömät sankarit, jotka monia vaaroja säikkymättä pitivät yllä yhteyttä Saksan ja Suomen välillä.

Allaolevat pari kirjettä ovat tällaisia jääkärin tervehdyksiä omaisilleen. Niiden kirjoittaja ei ole enää elävien joukossa. Unelmansa päästä rakkaaseen kotiinsa kertomaan kaikista retkensä vaiheista ei koskaan toteutunut. Kun hän helmikuussa palasi Suomeen, kaipasi isänmaa kipeästi jääkärien työtä. Suoraan sotatoimiin oli hänenkin riennettävä. Vasta kun hän oli henkensä uhrannut Suomelleen, hän oli vapaa lähtemään kotiin.

Julkaisemme kirjeet näyttääksemme pienen kuvan jääkärien, veljiemme elämästä vierailla mailla. Kirjeissä esiintyvät aukot ovat jääkärien sotasensuurin tekemiä. Niissä on ollut joku sukunimi, tiedonanto tai arvostelu, jota ei ole tahdottu päästää perille.

Kolmas kirje on erään jääkäriluutnantin, joka kaatui Messukylän taisteluissa. Kirjeen ovat omaiset saaneet vasta äskettäin vainajan Saksaan jääneitten tavarain mukana.

Jauhokaupungissa 12. 7. 17

Hyvä Veli!

Kiitokset suuret kirjeestäsi ja rahasta. Lähettämääsi valokuvaa ei ollutkaan kirjeessä. — —

Raha on tervetullut, sen voit käsittää, palkasta kun ei ole taikaa ja ruokaa on vähän. Mutta terveinä sitä vain ollaan oltu velipojan kanssa, vaikka moni on täällä sairastellut. Malaria on joukossamme riehunut; 60% :ssa on todettu sitä olevan. Tutuistasi on tuossa taudissa ollut — — — Eino, Mokka[1] ja Arvo[1] — — — Olemme nyt olleet kaksi viikkoa suljettuina asuntoomme taudin levenemisen ehkäisemiseksi. Pitkäksi käy aika. Kauan emme malta enää »jollitella», ennenkuin panemme »hyrskyn myrskyn». Ensi syksynä täytyy tapahtua paljon ja ennen uutta vuotta on rauha, saat nähdä.

Ensi pyhänä aijomme me oululaiset ottaa yhteisen valokuvan, samoin erikseen pohjois-pohjalaiset ylioppilaat. Oululaisten lukumäärä täällä on noin 50 miestä niihin luettuina — — — — pojat). — — — Kosti on kuollut noin puoli vuotta sitten sydänhalvaukseen. Muita oululaisia en muista kuolleiksi. — — — pojatkin ovat elossa, vaikka eivät satunnaisesti ole nyt mukanamme. »Sorassahan» niitä joitakin kellahti, nousseeko siellä kaatuneiden luku enempään kuin 20. Se on tavattoman vähän siihen aikaan katsoen, jonka olimme »naama naamaa vastaan». Tosin on jokunen kuollut muuten tautiin t. m. s. Mutta ylimalkaan täytyy sanoa, että tanterella meillä oli »Luttisen tuuri».

[1] Kaatui keväällä.

Jääkärimme rintamalla.
Rantajuoksuhauta Riianlahden rannalla talvella 1916.

Itärintaman pohjoisin vartio.
Toinen suomalaisista jääkäreistä pitää silmällä merta, toinen venäläisten linjaa.

Vartiomiehet turkeissa.
Oikeanpuoleinen jääk. Persson kuoli kivääriluodista Dumbessa.

Jääkärin kämppä sisältä.

Rintamalla ollessaan saivat jääkärimme asustaa pitkät ajat maanalaisissa hirsi- tai lautakojuissa, „kämpissä". Kuvamme tässä esittää sellaista kaikkine jääkäriupseerin tarpeineen. Hyllyllä jääkärin yläpuolella nähdään selkälaukku, kuppi, tuoppi, kirjallisuutta, kiikari, jääkärikypäri y. m. Seinällä on lapio, vesileili, laukku, kivääri ja rakkaita kuvia. Permannolla näkyvät varakengät saappaitten lisäksi, jotka ovat jaloissa.

Kysyit ylennyksistä! Mitään nerkosempia ylennyksiä ei ole tapahtunut. Semmoisia mitättömiä kohotuksia ovat kyllä jotkut oululaisistakin saaneet.——— me ylimalkaan välitämme——— maan yl:istä, sillä ne ovat ainoastaan »notkeaselkäisyydellä» ansaittuja. Puolueellisuus ja monet muut epäkohdat ovat täällä vallalla, mutta kaikesta vielä tili tehdään myöhemmin.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

En kerinnyt olla tässä »souvissa» kuin kaksi viikkoa, kun näin oman velipojan täällä. Silloin, totta totisesti, minun teki mieli häntä lyödä, kun ei totellut vanhempainsa ja minun kehotusta jäädä entisille olopaikoilleen, mutta kohtalo kait se oli niin määrännyt. Ja kuultuani hänen selityksensä tänne tulonsa syistä, en voinut muuta sanoa, kuin että kaunistahan se on. Nyt siitä pojastakin on tullut aika mies, on pitempi kuin minä ja varreltaankin on vahvistunut.

Lassille sano kauniit kiitokset hänen pitkästä ja erittäin tervetulleesta kirjeestään! Kustun kanssa olemme olleet alusta asti yhdessä ja koko ajan ovat »petitkin» olleet vierekkäin. Clervaux on ollut halpana kuormarenkinä, on siinä papin poika ja maisterin alku pilkattu, vaan »sk. . . i det, bara Finland blir fritt». Pitkien iltojemme kuluksi olemme opetelleet »skruuvaamaan» ja niinpä istumme me, Matts, Jambi, Väinö ja minä yhdessä, ja olemme siten myös hengellisen työn tekijöitä, kuten Tiitus sanoo.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kun rauha tulee ja jos Suomen asia ei täysin onnistu, niin luultavasti jään tänne, kuten Lassi kirjeessään ehdotti ja itsekin olen sitä jo ennen tuuminut. Sitten aletaan kääriä rahoja taskuun; minä alan täältä lähetellä tavaroita. Ainoa, mikä aluksi kivestää, on — kapitaali.

Tänään on saapunut tänne »firmamme» johtaja tärkeitä uutisia tuoden. Huhuavat, että meidät »laskettaisiin toistaiseksi surliin». Miten sitten käynee, sen tulevaisuus osoittaa.

Vai on kuopus sairastellut. Onpa se Jumalan onni, että hän kumminkin on parantunut. Olisipa ollut kolaus, jos pikku rakas kuopuksemme olisi kuollut. Ei olisi ollut toista, joka olisi korvannut hänen sijansa. Miten hän on koulussa edistynyt?

— — antoi Sinulta saamansa valokuvat meille arvellen, että ne meille ovat kumminkin kalliimmat. Arvalla jaoimme ne.

Kun tästä joskus maailmassa kotiudutaan, niin pidän sitten kotona luentosarjan ja kerron retkemme alusta loppuun kaikkine vaiheineen. Pelkään, että jos nyt kirjoittaisin, niin ei kirje tulisi perille. Kotiin ja kaikille tuttaville monet terveiseni *Eeka.*

16. 7. 1917.

Hyvä Veli.

Terve taas. Tänään tuli minulle lähettämäsi postiosoitus. Minun käsittääkseni raha on omasta taskustasi. Onko asia niin? Ihmetellä muuten täytyy, miten se Isän lähetys niin kauan viipyy matkalla.

No, nythän tuota alkaa olla toivoa saada joiksikin viikoiksi poistetuksi tuo alituinen seuralainen nälkä. Täällä »jauhokaupungissa» (nyt ei tosin jauhoja näy)

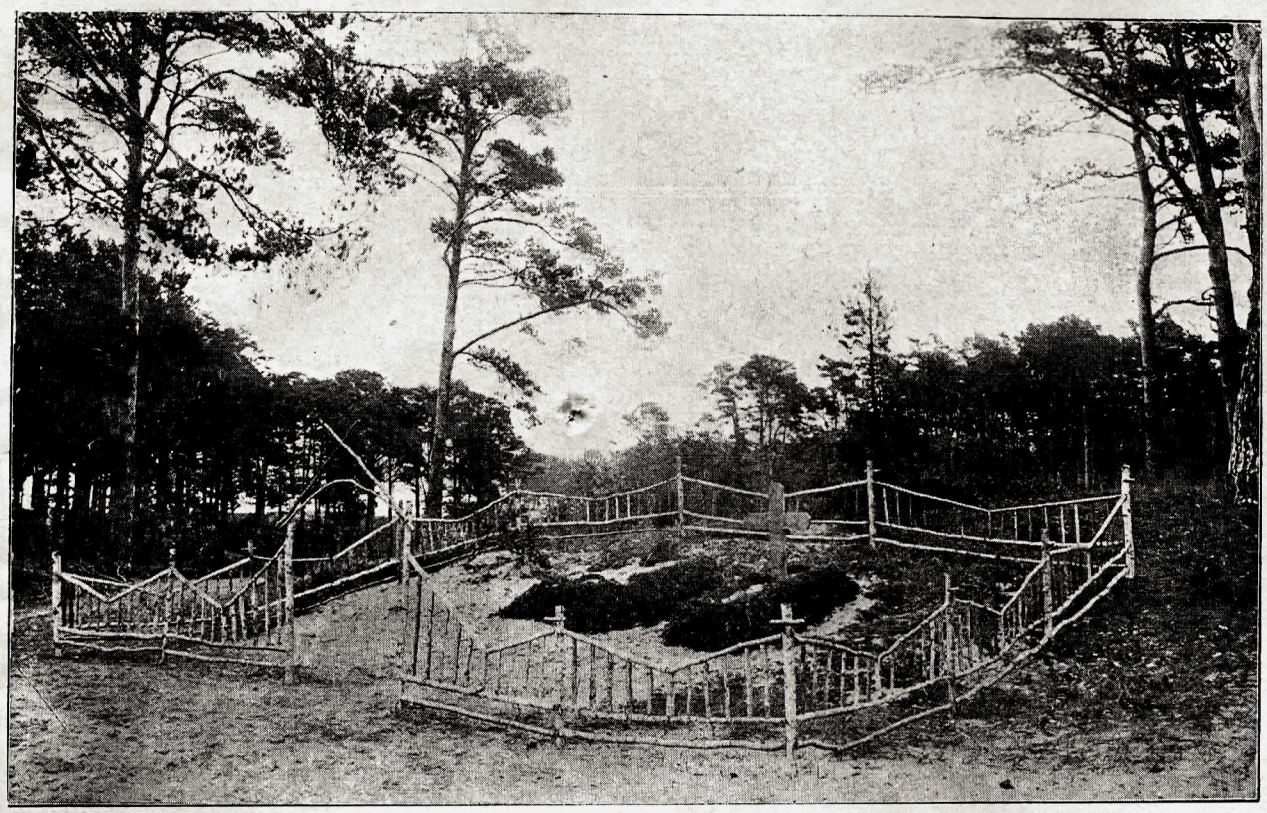

Kaatuneitten jääkäriemme hauta Kuurinmaalla.

Valmistuttuaan sotilastehtäväänsä Lockstedtin leirillä saivat jääkärimme ryhtyä teossa osottamaan pyhän tarkotuksensa taistella Suomen sortajaa, Venäjää vastaan. Heidät määrättiin edesvastuullisille ja vaarallisille paikoille itäisellä rintamalla. Muutama suomalainen jääkäri saikin täällä sankarikuoleman ja joutui niin saamaan viimeisen leposijansa vieraan maan mullassa. Kuvamme tässä esittää muuatta tällaisten sankarien hautaa. Toverit laativat kalmistolle koruttoman kauniin aitauksen nuorten puiden rungoista. Tässä haudassa lepää kummun alla, jolla on risti, jääkäri Heinonen 3:nnestä komppaniasta. Viereisessä kaksoishaudassa lepäävät jääkärit Kantola ja Myntti, jotka kaatuivat etummaisissa (vorgeschobene Stellung) varustuksissa venäläisten hyökätessä niihin. Jälkeenpäin haudattiin tähän vielä pari konekiväärikomppanian poikaa.

on kylläkin ruokaa, mutta kaikki on niin hävyttömän kallista. Toista on »lännessä päin»; siellä on ja on halpaa, mutta kaikkea saa vain »himpun verran». $^1/_2$ litr. maitoa maksaa täällä 70 penniä, muna 45—90 p., 400 gr. leipää, joka muuten panee vatsan lennolle, 1 mk 20 p., 400 gr. voita 3 mk 60 p. »Firmalta» kyllä saamme joka päivä »lisukutta», mutta se ei kykene tappamaan suomalaisen haluja, joka on tottunut syömään kolme kertaa päivässä paljon ja rasvaista. Siis kyllä kait käsität, kuinka kiitollisia me olemme sinulle lähetyksistäsi, kuinka tervetulleita ne juuri meille — kaukana kotoa, vieraalla maalla oleville — ovat olleet.

Toinen, jota vastaan täällä saa taistella, öin ja päivin, ovat kirput. Niitä on täällä asunnossamme niinkuin tähtiä taivaalla. Saat uskoa huoleti, että siinä en liioittele. Välistä tulee yöllä ajatelleeksi, ettei helvetissä mitenkään ole pahempi olo. Ja kolmannen vihollisemme — paitsi sielun vihollisen — tiedät.

Eilen otimme me Oulun seutulaiset valokuvan, meitä oli noin 40, luonnollisesti oli paljon poissakin. Pohjois-pohjolaiset ylioppilaat ottivat erikseen; heitä oli 14, pari oli poissa. Niistä kuvista tulee vielä hauskoja muistoja.

Kyllä pelkään, että »kiipeli» on edessäsi, sillä Rannan lehdetkin ovat sen tekosenne kertoneet.[1]

[1] Kirjeen vastaanottaja toimi Suomen vapauden hyväksi, tehden matkoja maitse ja meritse Suomen ja Ruotsin välillä.

Muuten olet sinäkin tullut tunnetuksi täällä, sillä kun W. on kertonut matkastaan siinä osassa tätä kokoomusta, johon hän kuuluu, on hän maininnut sinutkin, kehaisten m. m. sitä »vosikan» opetusta, jonka annoit.[1] Tavatessani hänet hän pyysi lähettämään Sinulle terveisensä.

Sano nyt meidänkin terveisemme kaikille meikäläisille siellä ja pyydä, että he vastakin kaikin kirjoittavat, sillä mitään muuta iloa ei täällä ole kuin saada uutisia ja kirjeitä kotipuolesta. Kirjoita sinäkin taasen ensi sopivassa tilaisuudessa.

Olen puhunut tässä vähän, vain vähän, suoraa kieltä, mutta luulen kumminkin, että tämä kestää ne kokeet, jotka vaaditaan täältä sinne. Mielelläni olisin lähettänyt tämän kirjeen Rannalle, mutta sitä kirjettä, jossa sinä sen osotteen ilmoitat, emme ole saaneet. Lähetitkö sen Jkob matkassa?

Veljeltä myös terveisiä kaikille!

Syd. terveiseni! *Eeka.*

Rakkahat kotolaiset!

Koetan tässä vielä ennättää kirjoittaa teille muutamia rivejä, ennenkuin se ehkä jo on liian myöhäistä.

[1] Kirjeen vastaanottaja oli vallankumouksen melskeissä saanut kuljetetuksi Oulun vankilassa säilytetyn, Simossa jääkärien sekä venäläisten sotilasten ja suomalaisten poliisien välisessä kahakassa haavoittuneena vangiksi joutuneen jääkäri W:n onnellisesti Ruotsin puolelle.

Vaarallinen postikortti: Lockstedtin leiristä.

Tässä suurennettuna nähtävä postikortti, joka esittää jääkäriemme sotakoulua, olisi ollut turmaa tuottava viesti, jos sellaisen vielä pari vuottakin takaperin olisi joku Suomessa saanut Saksassa olevalta jääkäriltä. Venäläisten santarmien ahdisteluilta omaisiaan säästääkseen eivät poikamme uskaltaneetkaan niitä lähettää kotiinsa, kuten muukalaiset Lockstedtin leiriläiset. Kuvassa ylhäällä vasemmalla nähdään vesitorvi, oikealla leiritie, alhaalla vasemmalla parakkileirin portti ja oikealla sotilaskoti.

Olen jo useamman kerran yrittänyt saada jonkunlaista kirjettä kokoon, vaan olen myöhemmin niitä pitänyt epäonnistuneina, osaksi sen vuoksi, että olen niissä koettanut jotenkuten kuvailla elämääni täällä, mikä seikka kuitenkin laajuutensa vuoksi vaatisi aikaa enemmän kuin mitä lyhyet lomahetket täällä myöntävät — ja ne taas on viisainta käyttää yksinomaan lepoon. Toiseksi on minulle vaikeaa arvioida, mitä oikeastaan pitäisi kirjoittaa. Sen voitte helposti ymmärtää, kun tiedätte, että tämä on ehkä viimeinen kirje, minkä minä tämän maan päällä kirjoitan. Minä käsitän kyllä, että te mielellänne haluaisitte kuulla jotain niistä kokemuksista, joita minä täällä olen kokenut, ettekä panisi pahaksenne, vaikka tämä kirje ei tulisi kaikkien taiteen sääntöjen mukaan kyhätyksi. Olen kuitenkin varma, että sodan jälkeen saatte kuulla tuosta kaikesta kumminkin, niin jätän ajan ja tilaisuuden puutteessa siitä kertomatta, ja panen paperille sen, mikä minusta tuntuu tärkeimmältä. Olenko ehkä katunut, että läksin tänne? Kuinka paljon silloin kadotin, sen — Herra nähköön — olen kyllä täällä tullut huomaamaan. Mutta — sen aatteen puolesta, jota olen tänne tullut toteuttamaan, eivät minun mielestäni mitkään uhraukset ole liikaa. Olen oppinut tuntemaan täällä meidän kansaamme ja huomannut, että sen puolesta todella kannattaa jotain yrittää. Meillä ei tosin ole, kuten monella muulla kansalla, niin runsaasti ulkonaista prameutta, mutta mitä sisäisiin arvoihin tulee, niihin ominaisuuksiin, jotka ainakin minun mielestäni osottavat ihmisen todellisen arvon, rehellisyyteen, uskollisuuteen ja yleensä sisäiseen hienouteen, niin ei löydy näissä »kulttuurikansoissa» sen veroista missään. Miksikä en todellisuudessa uskaltaisi sitä, mitä niin monessa laulussa olen lukemattomat kerrat laulanut: »Veri, henki Suomellemme» j. n. e. sekä »Suomen puolesta hen keni annan, koska vaativi kohtalon hetki» — y. m. m. Jokaisen, joka noita säkeitä on kerran laulanut, pitäisi voida myöskin niin sanoaksemme seistä sanojensa takana. Ei kai se isänmaallinen henki, joka on nuo säkeet luonut, ole tarkoittanut niitä vain tyhjäksi sanahelinäksi Suomen nuorisolle.

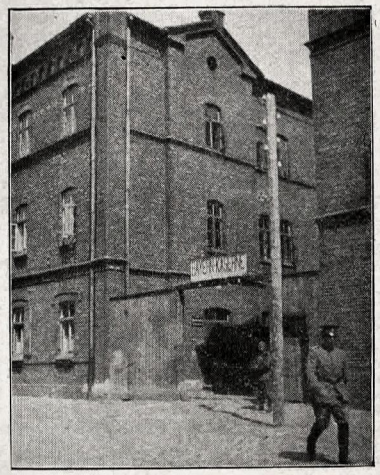

Jääkärien Libaussa asuma Bayern-kasarmi.
Etualalla „Zugführer", nyk. everstiluutn. Malmberg.
Valok. jääk. *Gunnar.*

No niin — ylihuomenna jo ovat suomalaiset joukot rintamalla

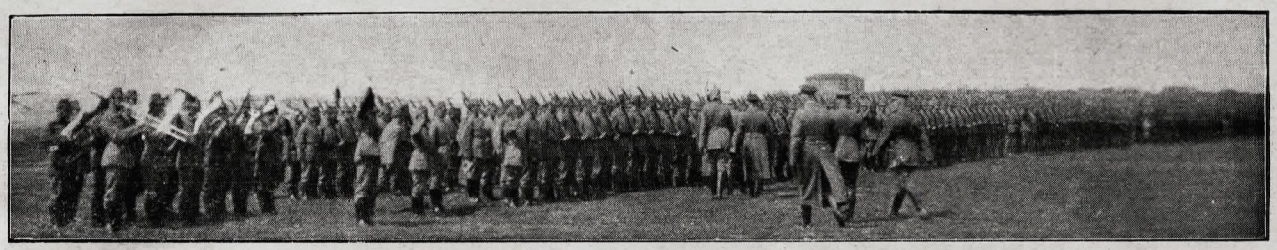

27:nnen jääkäripataljoonan paraati 3. 6. 1917 Libaussa. Joukon tarkasti prinssi Heinrich.
Valok. jääk. luutn. Brommels †.

1. kompp. 2 joukk. 4 ryhmä Dumbessa. Suomessa kaatuneet: edessä istuvista vasemmanpuoleinen V. Roos Vaasasta, oikealla edessä seisova Pessi Karjalan Kannakselta sekä näiden yläpuolella istuvat kolme (vasemmalta) Hakkarainen, Eevert Mäkelä ja Kuusela.

1. **kompp 2. joukk. 3. ryhmä Dumbessa.** Suomessa kaatui näistä takarivistä ens. vasemm. Veikko Läheniemi Muolasta ja kolmas oikealta Hirvinen Lohjalta sekä eturivissä istuvista toinen oikealta Väinö Syrjäläinen Viipurista sekä toinen vasemalta — ? —.

„Villa Hindenburgin" asukkaat. Maanalaisille »kämpilleen» antoivat jääkärit leikillisiä nimiä.

1. kompp. 2. joukkueen 1. ryhmä Dumbessa. Takarivin ensimäinen mies vasemmalta jääk. Granholm Kurikasta on kaatunut.

27. jääk.-patalj. autokomennuskunta, joka kävi kurssinsa Schaulenissa Kuurinmaalla, opettajanaan saksal.luutn. Tuckermann, ent. Helsingin tekn. korkeakoulun professori.

Konekiväärimiesten kämppä Dumbessa.

Pukutarkastus sunnuntaiaamuna Libaun kasarmilla.

Bayern-kasarmi Libaussa sisältä.

Jääkäri **T. B. Berg.**
Kaatui Ahvolassa 9. 5. 18.
26 v.

Jääk. vänr. **A. Putkonen.**
Kaatui Lavolassa 25. 4. 18.
28 v.

Jääk. vääp. **Paavo Teukku.**
Kaatui Tampereella.
27 v.

Jääkäri **A. T. Varonen.**
Haav. Torniossa 10. 10. 18,
kuoli 15. 10. 18. 21 v.

juoksuhaudoissa näyttämässä, mihin he kykenevät. Kun te tämän kirjeen saatte, ovat mahdollisesti maalliset jäännökseni jo tänne vieraan maan multiin kätketyt[1] Yhtä kaikki — lähetän teille kaikille lämpimät terveiset ja kiitokset kaikesta siitä runsaasta sekä aineellisesta että henkisestä täysipainoisesta ravinnosta, mitä siellä kotona olen saanut nauttia. Voitte uskoa, että monasti olen elänyt tämän elämäni alusta loppuun ja olen huomannut, että juuri se henki, mikä lapsuudesta saakka siellä kotona on vallinnut, on vienyt minut aina kunnialla läpi elämän vaikeuksien.

[1] Tämä kirje saapui omaisille vasta yli puoli vuotta kirjoittajan kaatumisen jälkeen Suomen vapaustaistelussa Messukylässä.

Kuinka monet ovatkaan kaikenlaatuiset pikkuseikat, jotka aina tuovat kodin kuvan mieleen. Milloin joku valkotukkainen pojan-pipana pyyhältää tien poikki, milloin kuuluu kaukaista pianonsoittoa jostain avonaisesta ikkunasta j.n.e. Koko entinen elämäni vierii silmien ohitse hiljalleen kesäisine muistoineen varhaisimmasta lapsuudesta alkaen. Niin — me kaadumme, kuolemme pois, mutta unelmat uus' polvi kerran täyttää saa.

Jos tämän elämän jälkeen jokin toinen vielä seuraa, niin toivoaksemme siellä jälleen tavataan.

Kuolemaa en pelkää.

Lämpimin terveisin teille kaikille. **Armas.**

9. VI. 16. Mitau. Tittelmünde.

Jääkäriemme levähdys marsseilla Libaun lähellä.

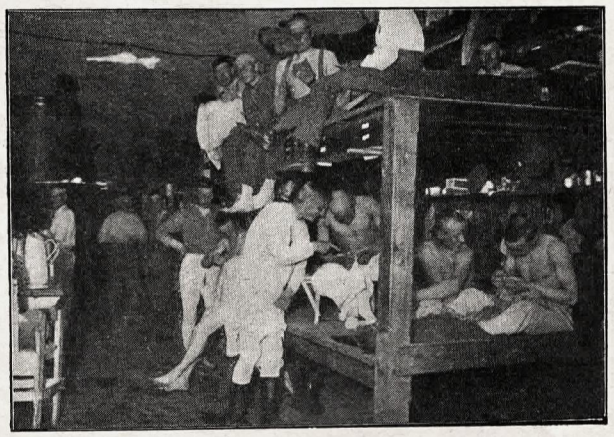

Syöpäläisten metsästys Libaun kasarmissa.

SODAN VARJOKUVIA.

Kansanlaulu.

Viulu juoksuhaudassa.

Kolmatta kertaa.

Viimeinen sähkösanoma.

Levähdyspaikassa.

Tämän sivun mustanvalkoiset kuvat kertovat hiljaista tarinaa sodasta. Ne on leikannut nuori saksalainen taiteilija *Ernst Penzoldt*. Hän on oikeastaan kuvanveistäjä, mutta rintamalla, jonne hän niin monen Saksan parhaan taiteilijan tavoin riensi, ei hän voinut pieninä lomahetkinään muovailla mielensä liikahduksia saveen. Silloin hän keksi ruveta leikkaamaan niitä varjokuviksi. Muodon hallinta ja käden varmuus ilmenee hänen kaikista kuvistaan. Vähäpätöisiltä näyttäviin aiheisiinsa saa hän piirteitä, jotka tähtäävät johonkin suurempaan ajatukseen.

Pyhä Nepomuk.

Kuinka kookkaana ja raskaana seisookaan soturin hahmo, joka kolmatta kertaa ottaa jäähyväiset rakkaimmiltaan! Kuinka suurelta ja valtavalta vaikuttaakaan viimeisen sähkösanoman ympärillä tungeksiva ryhmä. Viimeisen kuva-aiheen johdosta lienee suomalaiselle lukijalle huomautettava, että melkein kaikkien siltain luona on katolisissa maissa Pyhän Nepomukin kuva. Tarina kertoo, että Böömin kuningas syöksi hänet 1393 Moldaun virtaan sen johdosta, että hän kieltäytyi ilmoittamasta, mitä kuningatar oli tunnustanut salaripissä.

Kuvia Petsamon alue

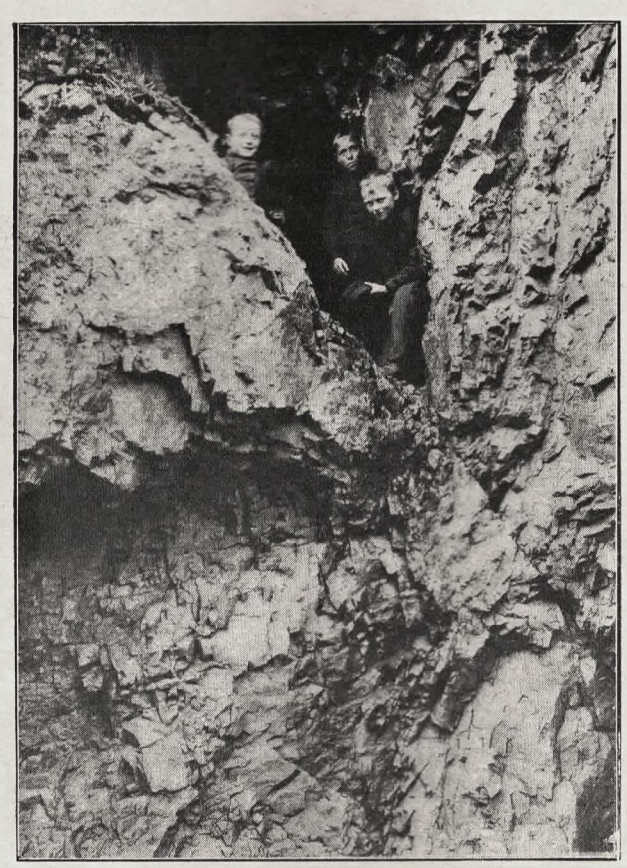

Pyhän Trifonin „kirkko“ Klosterfjordin varrella. Kallioluola, joka sijaitsee äkkijyrkästi mereen laskevan vuoren kupeessa ja jossa erakkomunkki Trifon alkuaan asui, pitäen siellä hartaushetkiä ympäristön asukkaille.

Suomen, Norjan ja Ve

Pienimmissäkin Suomen kartoissa näkyy kohta, jossa tämä rajapyyk
ja oikealla Venäjää. Vasemmalla, Suomen ja Norjan välisestä raja
Norjan ja Venäjän

Tunturimais
alu

(Kuva

Kuvassa näkyvä sam
set tunturitiet juuri
myrskyjen takia eri
Esim. kuvassa esiint
näkyvät paljaat ka
tunnilla olla

Lappa

(Kuva

Varsinkin syystalvel
set tällaisiin leireil
Niille ei kuitenkaan
lisille markkinoille k
ainoastaan tapaamaa
Kuvassa oikealla nä
nettu ruoansäilytys
taan» eivät pääse ko

elta Paatsjoen varrelta.

jän välinen rajapyykki.
sijaitsee. Vasemmalla näkyy palanen Suomen aluetta, keskellä Norjaa ıkosta erottaa vähän Paatsjokea, samoin vilahtaa se näkyville oikealla, rälisestä rajalinjasta.

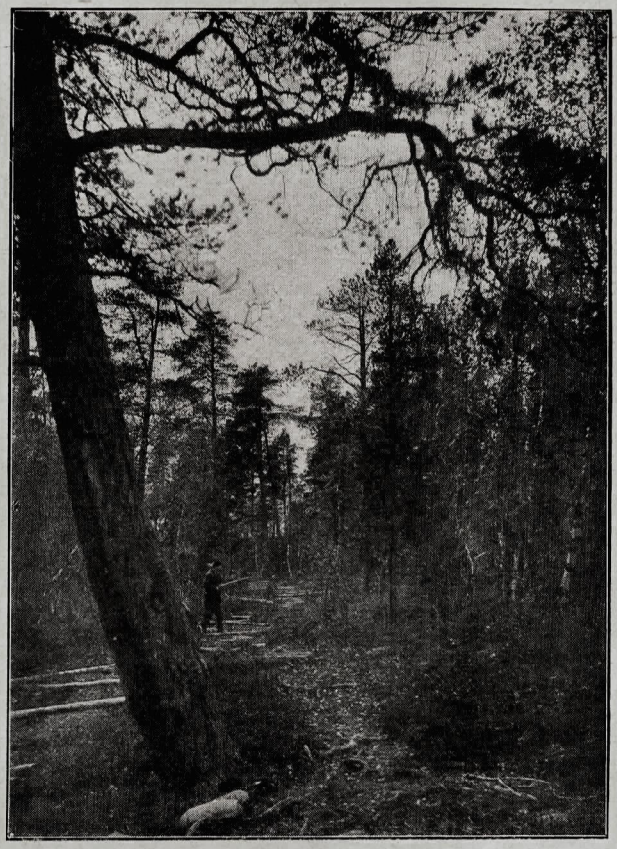

Veneenvetotaival Saarikosken sivuitse.
Kun jyrkkien putouksien ja varsinkin perkaamattomien väylien takia koskia ei voida laskea, on veneet kuljetettava miesvoimalla niiden sivu. Kuvan esittämä taival, joka kulkee Saarikoskessa olevan saaren poikki, on $^1/_2$ km. pitkä.

ma Petsamon ella.

semmalla.)

n kuin muutkin sikäläillä seuduin, ovat lumiäin vaarallisia kulkea. rällä paikalla, jolla nyt ot, saattaa seuraavalla —5 m. lunta.

aisleiri.

ikealla.)

keräntyvät lappalai- n. s. markkinoille. okoonnuta kuten tavalupantekoa varten, vaan sukulaisia ja tuttavia. yy ylös puihin rakenikka; tällaiseen »aitat eivätkä petoeläimet.

Maisema Paatsjoen suulta, jossa vielä lasku- ja nousuveden ero on n. 2 m.

Suomen tuleva Jäämeren rannikko.

Julkaisemme tässä numerossa joukon kuvia Petsamon alueelta Paatsjoen varrelta, joka alue käsittää osan toivottavasti aivan lähiaikoina muodostuvasta Suomen tulevasta Jäämeren rannikosta. Sillä koko maamme ja kansamme on yksimielinen siitä, että nyt jos koskaan on ratkaisu Jäämeren-kysymyksessämme tapahtuva ja isänmaallemme tehty vuosisatain vääryys hyvitettävä. Kuvat olemme saaneet käytettäväksemme johtaja L. Halleenilta, joka johtaa suuria puutavara-liikeyrityksiä näillä seuduin.

Katsellessamme pohjois-Skandinavian karttaa pistää heti silmään se, että maamme erottaa Jäämerestä kuin vartavasten rakennettu muuri, jonka muodostaa pitkin Skandinavian rannikkoa kulkeva Norjan alue ja siihen idästä jatkoksi liittyvät Venäjän maat. Sama on laita Ruotsinkin, mutta sensijaan että se kuitenkin etelässä pääsee suoranaiseen kosketukseen laajan valtameren kanssa, on Suomen yhteys avaraan maailmaan kokonaan riippuvainen Itämeren ja sen lahtien muodostamalla sisämerellä kulloinkin vallitsevista valtojen voimasuhteista. Mikä ääretön merkitys tällä seikalla on, siitä on maailmansota antanut kouraantuntuvan todistuksen; ilman pääsyä Jäämeren kautta Atlannille olisi esim. Venäjän ollut melkein mahdoton ylläpitää yhteyttä liittolaistensa kanssa ja kestää edes niinkään kauan, kuin se lopulta kesti.

Tämä elävä esimerkki silmien edessä ja meitäkin kohdanneet liikennevaikeudet ovat saaneet katseemme sotavuosina yhä useammin kääntymään tuonne pohjoiseen. On käynyt yhä ilmeisemmäksi, että meillekin on suorastaan elinehto, että siellä aukenee kansallemme portti avaraan maailmaan. Tämä pyrkimys ei ole kuitenkaan yksinomaan viime vuosien herättämä; sillä on jo vuosisataiset juurensa, joskin se varemmin on ollut ikäänkuin vaistomaista ja kohdistunut enemmän pääsyyn Jäämeren rikkaille kalaaitoille kuin liikeyhteyteen muun maailman kanssa. Näiden harrastusten keskipisteenä on aina ollut ja on yhä edelleen Varanginvuono, joka onkin Jäämeren vuonoista Suomea lähin ja näin ollen maallemme tärkein. Jo keskiajalla kävivät siellä kuuluisat pirkkalaiset perimässä verojansa sinne heidän edellään paenneilta lappalaisilta. Uuden ajan alussa, jouluna v. 1589 hävitti siellä Pekka Vesaisen johtama suomalainen partiojoukko venäläisen lähetyssaarnaajan Trifonin 16. vuosisadan keskipaikkeilla Petsamonvuonon pohjukkaan perustaman mainion Petsamon luostarin niin perinpohjin, ettei se siitä ole milloinkaan

Keskiyön aurinko Varanginvuonolla Paatsjoen lasku Varanginvuonoon. Tämä joki tulee Inarinjärvestä ja on melkein pitkin pituuttaan Norjan ja Venäjän välisenä rajana.

noussut. Näillä tapauksilla ei kuitenkaan ollut asian ratkaisuun suurtakaan merkitystä. Vasta rauhallisina uutisasukkaina ja kalastajina ovat suomalaiset saaneet näillä kaukaisilla perukoilla jalansijaa ja muodostaneet siten osaltaan sen perustan, jolta lähtien nyt voimme vaatimuksemme esittää. Ruotsalais-suomalaista uutisasutusta edisti täällä varsinkin Kustaa Vaasa, joka laskikin varsinaisen perustuksen Ruotsi-Suomen Jäämeren-politiikalle. Varsin onnekkaaksi se ei kuitenkaan muodostunut, sillä täällä joutuivat Ruotsi-Suomen edut vastakkain Tanskan-Norjan harrastusten kanssa. Ja kun silloiset valtasuhteet kallistuivat tässä kilpailussa jälkimäisen puolelle, jäi edellinen siinä vähimmälle osalle ja tuli vihdoin kokonaan tungetuksi pois mereltä. Rajapyykkejä näissä vuosisataisissa riidoissa olivat Ruotsin ja Tanskan-Norjan välinen Knäredin rauhansopimus 1613, samojen valtioiden välinen Strömstadin rajasopimus 1751, Norjan ja Venäjän jakosopimus 1826 sekä vihdoin toiselta puolen Norjan ja Ruotsin, toiselta Englannin ja Ranskan välinen takaussopimus v:lta 1855.

Näiden sopimusten kautta riistettiin Suomen alamaisilta väkivalloin heidän ikivanhat porojen laiduntamis-, kalastus- ja muut oikeutensa Länsi-Varangissa. Auttaakseen heitä tässä ahdingossa ja korvatakseen heidän näin menetettyjä tulojaan, antoi keisari Nikolai 1854 Suomen Lapin asukkaille oikeuden harjottaa kalastusta ja hylkeenpyyntiä sillä kohdalla Venäjän rannikkoa, joka oli lähinnä Norjaa eli siis Varanginvuonon itäisillä rannoilla. Vaihtokauppa ei kuitenkaan millääänlailla vastannut menetettyjä oikeuksia ja etuja. Kukoistavaan norjalaiseen Länsi-Varankiin verrattuna venäläinen Itä-Varanki on tähän päivään asti pysynyt yksinäisenä ja hyljättynä takamaana, joka on ollut vailla kaikkia kehittymisen mahdollisuuksia, hyviä satamia, kulkuteitä j. n. e. Saalis tosin osottautui täällä yhtä hyväksi kuin Norjankin puolella, mutta Suomen alamaiset eivät voineet matkan pituuden takia kuljettaa sitä kotiinsa, jonka tähden heidän oli pakko myydä kalansa itse paikalla usein polkuhintaan jollekin venäläiselle kauppiaalle. Tämän ja muiden epäkohtien poistamiseksi ehdottikin Oulun läänin kuvernööri 1861, että Suomen alamaisia varten perustettaisiin kaksi kalastusasemaa, ja että koko se asumaton rannikkoalue, joka Jaakopinjoesta ulettuu toiselle puolelle Falkvuonoa, sekä n. 3 virstan levyinen alue sisämaasta ynnä Heinäsaaret ja jos mahdollista Kalastajasaarennon länsirannikko liitettäisiin näihin kalastusasemiin niiden yksinomaan käytettäviksi ilman veronmaksuvelvollisuutta sekä riippumatta Venäjän viranomaisista. Samaan aikaan tämän asian kanssa heräsi kysymys aivan toisella suunnalla maatamme olevan Rajajoen asetehtaan alueen luovuttamisesta Venäjälle. Senaatti ehdotti tällöin v. 1863, että jos mainittu alue erotettaisiin Suomesta, olisi Suomelle korvaukseksi luovutettava se Jäämeren rannikkoalue, jonka muodostamisesta kalastusasemaksi aikaisemmin oli ollut puhe. Keisari suostuikin tähän vaihtokauppaan ja 1864 julkaistiin keisarillinen julistus, joka määräsi Rajajoen asetehtaan erotettavaksi

Maisema Jaakopinjoelta, joka muodostaa nykyisen rajan Norjan ja Venäjän välillä. Kuvassa näkyvän suuren vierinkiven päällä ovat vanhat lahonneet rakennuksen rauniot, joka parisataa vuotta sitten lienee ollut asuttu. Asunnolle on päästy tikapuiden avulla, jotka vihollisten ja petoeläinten hyökkäysten torjumiseksi on tarpeen vaatiessa voitu vetää ylös kivelle. Tikapuiden asemasta on kiven nojaan nyttemmin asetettu puunrunko, kuten kuvassa näkyy, jotta uteliaat matkailijat pääsisivät raunioita näkemään. Kiveä mainitaan myös vanhaksi uhripaikaksi.

Suomesta, mutta jossa samalla ilmoitettiin, »että vastineeksi kysymyksessä olevasta maasta vasta tulee annettavaksi Suomelle joko se rantamaa Jäämeren luona itäpuolella Jaakopinjokea ja lähellä Stolboan lahtea, jonka heittämisestä kalastuspaikaksi suomalaisille lappalaisille kysymys tätä ennen on nostettu, taikka, krateerauksen ja arvostelemisen jälkeen, rajalla Suomea kohtaan olevia käytettäviä tiloja yllämainitusta (Arkangelin) kuvernementistä».

Mutta tämän lupauksen kävi niinkuin useimpain muidenkin Venäjän lupausten; se jäi ja on jäänyt tähän päivään saakka täyttämättä. Oulun läänin kuvernööri tosin lähetti senaatille 1880 uuden samansuuntaisen ehdotuksen ja asia joutui esille v. 1882 valtiopäivilläkin. Mutta valtiopäiväin samanlaista toimenpidettä tarkoittavaan anomukseen ei tullut minkäänlaista vastausta, ja ennen pitkää hautaantui asia kokonaan, varsinkin kun sittemmin Venäjällä pääsi vallalle tunnettu vihamielinen suunta Suomea kohtaan.

Mutta kysymys ei silti unohtunut, vaan on harrastus pääsyyn Jäämerelle yhä edelleenkin pysynyt kansassamme vireillä. Ja nyt kun maamme suurten maailmantapahtumain yhteydessä on saavuttanut itsenäisyytensä ja Venäjän valta murskaantunut, onkin tässä suhteessa avautunut aivan toisenlaiset mahdollisuudet onnelliseen ratkaisuun. »Koko maamme ja kansamme on täysin yksimielinen siitä, että nyt jos koskaan on ratkaisu tapahtuva ja isänmaallemme tehty vuosisatain vääryys hyvitettävä», lausuu tästä seikasta Väinö Voionmaa tutkimuksessaan »Suomi Jäämerellä». Kapinallistemme »hallitus» ehti jo tehdä kuten tunnettua Venäjän bolshevikkihallituksen kanssa jonkinlaisen sopimuksen Suomen pääsystä Jäämerelle, jossa sopimuksessa Suomelle luovutettiin kohtuullinen alue kiistanalaista rannikkoa. Mutta luovutus ei tapahtunut Suomen lailliselle hallitukselle ja siihen liittyi asiaankuulumattomia ehtoja. »Tunnustettu oikeusvaatimuksemme on senvuoksi uudelleen tunnustettava, lausuu edelleen mainittu tutkija, ja tällä kertaa ilman mitään korvausehtoja; korvaus on jo ennakolta maksettu. Kun Suomen kansa vihdoinkin on ottanut kohtalonsa omiin käsiinsä, on se myöskin ratkaiseva

Hotelli Petsamon luostarissa

Kalastajalappalaisen kesäasunto, turvekota Klosterfjordin rannalla.

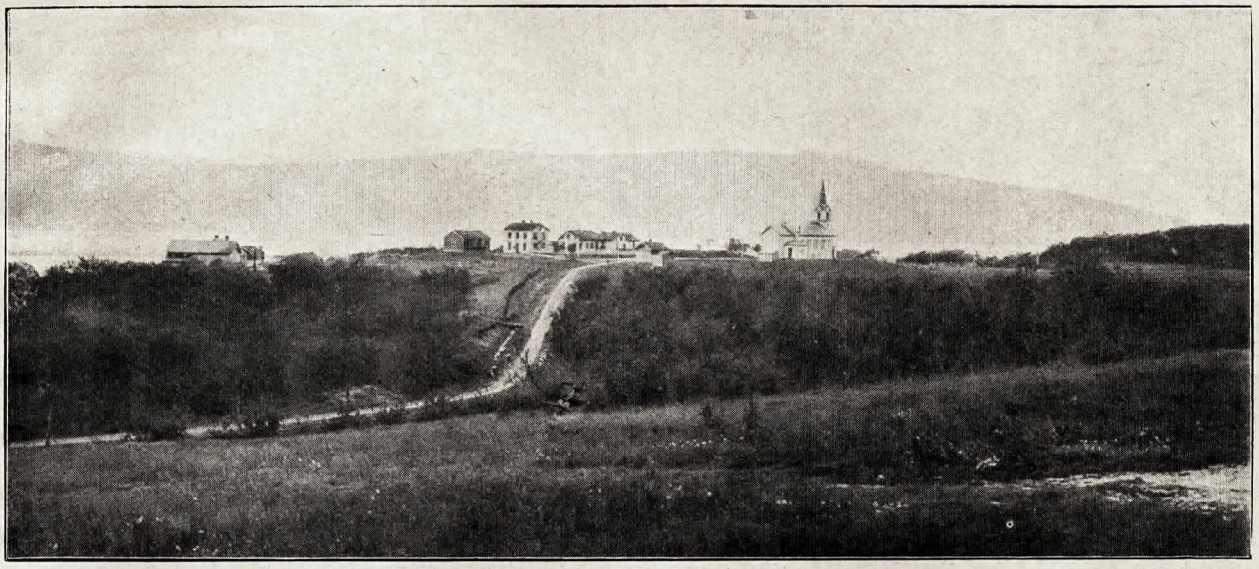

Tenojoen kirkonkylä Länsi-Varangissa. Norjan aluetta. Taustalla näkyy Tenojoki.

Jäämeren kysymyksensä järkkymättömän oikeutensa perustuksella.»

Varanginvuonon vedet, joiden rannoille toivottavasti ennen pitkää näemme Suomen mantereen ulottuvan, ovat ikivanhoista ajoista saakka olleet tunnettuja riistarikkaudestaan. Vuonoa onkin sanottu Jäämeren »kalasumpuksi», ja jo vanhastaan on siellä pyydetty useampia lajeja turskaa, silliä, Ruijan-pallasta (suurta kampelaa), Ruijan-ahventa sekä muita arvokkaita syötäviä kaloja kuin myöskin rasvarikkaita haikaloja, hylkeitä, jopa valaitakin. Valaat ovat kuitenkin jo niin harventuneet, että niiden pyytäminen on Norjan merialueella viime aikoina ollut kokonaan kielletty, jotavastoin taas hylkeet ovat niin lisääntyneet, että kalastajat ovat niistä pääsemättömissä. Suurin merkitys maallemme on kuitenkin sillä, että Suomeen liitettäväksi ajatellulla Itä-Varangin rannikonosalla on tarjona sopivia kautta vuoden sulia luonnonsatamia. Etusijassa tullevat tällöin kysymykseen lännestä Kalastajaniemeen pistävät Maattivuono ja suustaan peninkulman levyinen Pummangin vuono. Yksi satama on täällä jo mainitun tutkijan mielestä riittävä, ja lausuu hän tämän kantansa perusteluksi: »Me emme pyri satamastamme maailmanmeriä hallitsemaan; meille riittää, kun kesäisin näemme Jäämeren suomalaisen kalastajalaivaston satain moottorien ja kalastajahöyryjen viillettävän Suomen satamasta Jäämeren riista-aitoille tai kun Jäämeren leudossa talviyössä kirkkaassa sähkövalossa Pummangin möljillä katselemme tavarain kiireellistä siirtämistä suomalaisiin juniin mahtavista suomalaisista höyrylaivoista, jotka välittävät Suomen ja Amerikan liikennettä lyhempää ja joutuisampaa tietä kuin Hangon laivat . . .»

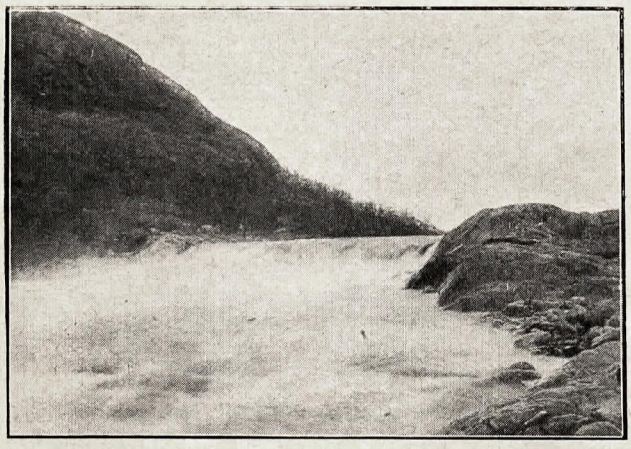

Kolttaköngäs, n. 30,000 hevosvoimainen koski Paatsjoen alajuoksun varrella, heti Boris & Glebin yläpuolella. Tämä koski on nykyään kokonaan Venäjän alueella. Se samoin kuin Jäniskoski ovat niin voimakkaita, että lohi ei niistä jaksa nousta.

Jäniskoski (Njoammelguoikka), n. 25,000 hevosvoimainen koski Paatsjoessa. Tähän koskeen ajaantuivat luutn. Helge Aspelundin retkikunnan veneet punaisten ahdistamina viime kesänä.

KAATUNEITA

Jääk. yliluutn. **A. Kohonen.** Helsinki. Kaatui Messukylässä. 26 v.

Ratsuv. jääk. luutn. **T. V. Brommels** Kaatui Kaislahdessa. 29 v.

Jääk. kapt. **Kaarlo K. Kari.** Kuoli Papulanmäellä saamistaan haavoista. 28 v.

Jääk. aliups. **L. A. Pelkonen.** Kaatui Taavetissa. 23 v. Ensimäinen vapaussodassa kaat. jääkäri.

Jääk. vänr. **A. Karppinen.** Kempele. Kaatui Viipurissa. 22 v.

Jääk. luutn. **Arvo Thauvón.** Viitasaari. Kaatui Mouhulla. 30 v.

Jääk. vänr. **O. Rustanius** Kaatui Lempäälässä. 24 v.

Jääkäri. **H. V. Humlin.** Kaatui Hämeenkyrössä. 23 v.

Jääk. luutn. **T. H. von Essen.** Kaatui Tampereella. 30 v.

Jääk. luutn. **Aarne Lang.** Nurmes. Kaatui Viipurissa. 26 v.

Jääk. vahtimest. **E. J. Ilván.** Kaatui Vesilahdella. 23 v.

Jääk. vänr. **E. Mäkelä.** Kaatui Raudussa. 22 v.

Jääk. vääp. **Y. J Kuusela.** Kaatui Kivennavan Rajamäellä. 20 v.

Jääk. vänr. **Aimo U. Sippola.** Kauhava. Kaatui Tampereella. 18 v.

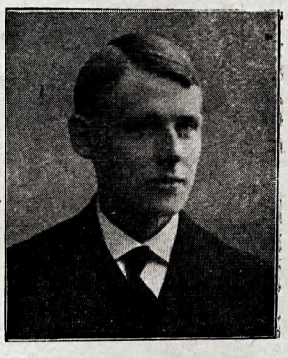

Jääk. luutn. **Otto Larsson.** Kuopio. Kaatui Hillosensalmella.

ALANNE JA KUMPP. O/Y.
VIIPURI.

VISKAALINKATU N:o 6.
SÄHKÖOSOTE: ALANNE.

PUHELIMET:
KONTTORI 1574. ULKOLINJA 2353.

KANGASTAVARAIN TUKKULIIKE.

Lyhyttavara Osakeyhtiö.
Viipuri

Maununkatu 4.

Puhelimet 1310, 1036 ja 2437
(ent. Pyykkö & Toivanen O/Y).

Lyhyt- ja korutavarain Tukkukauppa.
Suurin ja monipuolisin varasto paikkakunnalla kaikkia alaamme kuuluvia tavaroita.

HUOM. Nopea, täsmällinen toimitus ja kohtuulliset hinnat.

SUOMEN KUVALEHDEN
Sotanumeroa
on vielä saatavissa.
Hinta ainoastaan 3 mk.
50 suurta sivua. — 283 kuvaa.

Sisältää Suomen Kuvalehden loppuunmyytyjen 5—22 numeroiden parhaimmat ja mielenkiintoisimmat kuvat sekä kaikissa näissä numeroissa olleiden kaatuneitten ja murhattujen kuvat.

Saatavana kaikkialla.
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA.
HELSINKI.

UUSI

SUOMETAR

Maamme valistuneen suomalaisen kansanaineksen äänenkannattaja. Sisältää täydelliset tiedot kaikista koti- ja ulkomaan asioista. Erikoissähkösanomia huomattavista maailmantapahtumista. Arvokasta lukemista.

Tilatkaa se!

Leviää kautta maan.
Ostokykyinen lukijakunta.

Ilmoittakaa siinä!

Konttori: Helsinki, Antinkatu 4

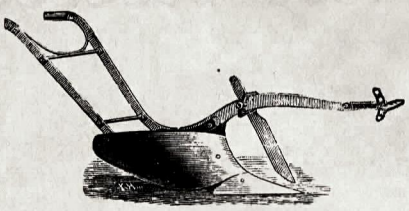

P. SIDOROW

Suomalainen Kalustokauppa O. Y.

Helsinki, Fabianinkatu 18.

myy edullisimmin

Maanviljelyskoneita ja -tarpeita,

kuten

Auroja, Sukkela ja Fiskarsin,
Äkeitä, joka lajia,
Puimakoneita ALFA hevos- ja konevoimaa varten,
Käsipuimakoneita,
Voimakoneita, kuten **höyrykoneita, lokomopiilejä, nafta- ja petroleumimoottoreita.**
Viskuukoneita, silppukoneita,
Turvepehkukoneita,
Meijeriastioita, separaattoreja, kirnuja,
Täydellisiä mylly-, saha-, meijeri- y. m. laitteita.

Pyytäkää tarjouksia ja kustannusarvioita.

P. SIDOROW

Suomalainen Kalustokauppa O. Y.

Helsinki, Fabianinkatu 18.

Kymin Osakeyhtiö

valmistaa vuosittain noin 63,000,000 kiloa

Kirjoitus-
Posti-
Paino-
Kotelo-
Albumi-
Pergamiini-
Tapetti- ja
Kääre-

Paperia

laadultaan hienoimmasta tavallisimpaan.

Postiosoite: **Kuusankoski.**

Sähkö-os.: **Kymmenebolag, Kymmenebruk.**

Kaikki tilaukset välittää

Suomen Paperitehtaitten Yhdistys,
Helsinki.

Suomalaiset ristimänimet kunniaan!

SUOMEN

YLEINEN KALENTERI II

joka ilmestyy marraskuussa, sisältää m.m. kokoelman uusia suomalaisia ristimänimiä, pätevimpien asiantuntijain valitsemia ja eri päiville sovittamia. **Tämän kalenterin almanakkaosassa on joka päivän kohdalla suomalainen nimi.**

Yleinen Kalenteri on hankittava joka kotiin! Se on **yleinen suomalainen perhekalenteri,** vuosija tietokirja **koko kansaa varten.** Se on paino- ja ulkoasultaan hienoin ja miellyttävin kaikista kalentereista, sisällykseltään monipuolinen ja arvokas.

Toisen vuosikerran sisällyksestä mainittakoon:

väripainokuvat: Suomen kauppalippu, valtiolippu, sotalippu, luotsilippu, postilippu ja tullilippu, muiden maiden liput, kansainväliset signaaliliput;
merkkihenkilöiden kuvia;
kirjoitukset: Suomi numeroiden valossa, Suomen kaupungin valtuustojen puheenjohtajat, Pankkipaikkoja Suomessa, Merkkipäiviä, Punaisten kapina, Saksalaiset ja me, Maailman sota, Nykyajan sotalaivat, Kasvava polvi ja puuteaika, Maailman maat ja kansat, Huomatuimmat tähdistöt, Hovielämää Suomessa y.m.

Maksaa nidottuna 5 mk., kangaskansiin sidottuna 7 mk.

Saatavana kirjakaupoista.

Osakeyhtiö Weilin & Göös, Helsinki.

Maamme ehdottomasti

Suurin Suomalainen Kirjakauppa

on

Helsingin Suomalainen Kirjakauppa O/Y

Aleksanterink. 15

HELLAN hukkalämpö voi lämmittää useita huoneita, kylpy- ja taloustarveveden.

LEIVINUUNI

sopii hellan sisälle ja on käytäntönsä puolesta verraton.

Kysykää aina hintoja ja pyytäkää selosteita ja lähettäkää rakennuksenne pohjapiirros, niin saatte ehdoitelman ilmaiseksi.

Huom.! Rakennettu noin 1800 eri rakennukseen.

Lämmityslaite O. Y.

Helsinki Annankatu 28.
Puhelin 83 67.

Lång & Leppäaho O|Y.

L&L

Tunnettu, suosittu erikoisliike.

Paperia ja paperikauppatavaroita tukuttain ja vähittäin

Helsinki

Aleksanterink. 44.
Tel. 33 20. 143.

KOTIA PERUSTAESSANNE
teettänette kalluston, joka kestää, paitsi Teille, myöskin lapsillanne sekä lastennelapsilla.

HUVILAA RAKENTAESSANNE
halunnette siihen täysin kuivat ja puhtaat puuainekset.

KORJAUKSIA TEETTÄESSÄNNE
toivonette työn tapahtuvan nopeasti ja kunnollisesti.

JOS NIIN HALUATTE
niin kääntykää **SÖÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARA O.Y:n** puoleen.

Osoite: H:ki, Fredriksbergink. 13—15

Puhelimet: Konttori . . . . . 2 30.
Lautatarha . . . . 74 75.
Puuseppäosasto . . . 67 95.

VANHIN KOTIMAINEN HIUSVESI

TOHTORI HORNBORGIN HIUSVESI

KOLMEN SUKUPOLVEN TUNNUSTAMA

Kliseitä
(Kuvalaattoja)
ja
Galvanoita
valmistaa

Kemigrafinen Osakeyhtiö

HELSINGISSÄ ANTINK. 10 (TILGMANNIN TALO)

Puh. 54 80

Suomalainen I luokan

PARTURILIIKE

omist.: Kolehmainen & Kettunen

Hallitusk. 15. Puhelin 115 51. Helsinki (Eduskuntat.)

Huolellinen työ, puhdas käsittely.

K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

Helsinki, Lapinlahdenkatu 7. Puh. 32 57, 104 22

SUORITTAA kirja-, aikakauskirja-, kuva-, nuotti- sekä kaikenlaista tilapäistä painatusta.

»Tukku- ja vähittäisliike siirtomaatavara-alaan kuuluville tavaroille.

J. A. Weijola

Helsinki — Mikonkatu 8.

Kahvipaahtimo ja Terveyskahvi-tehdas.

Dan Ward'in Kukkakauppa

Aleksanterinkatu 48
Puh. 75 35

Suosittelee aina suurta ja kaunista varastoaan.

Tilaukset suoritetaan nopeasti ja aistikkaasti.

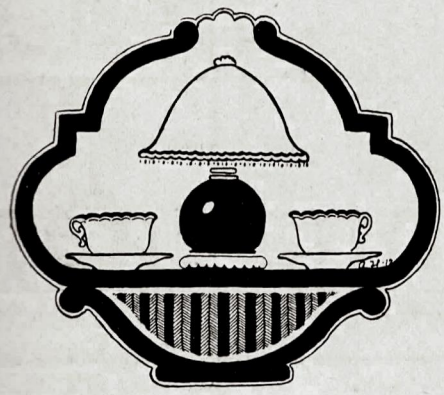

Tehkää

jouluostoksenne

O/Y

ALBION

Lamppumakasiinin

myymälöissä.

Helsinki, Aleksanterinkatu 11, Hämeenk. 2 ja Korkeavuorenk. 1.

Osoitteen muutoksia

ilmoitettaessa on myöskin mainittava ***entinen osoite,*** *ja* ***keltä lehti on tilattu,*** *sillä muuten emme voi muutosta toimittaa.*

Suomen Kuvalehden konttori.

Kahviloitamme

ja

ruokaloitamme

suositellaan.

OSUUSLIIKE
ELANTO R. L.

PRIVAT HOTEL

Helsinki, Fredrikink. 34.

Kolmattakymmentä matkustajahuonetta. Kodikkaasti järjestetty. Ensiluokkaisesti kalustettu. Suuri, kaunis seurusteluhuone, hissi, hyvät kylpyhuoneet, kohtuuhinnat.

Puhelin 89 82.

SOFIA SJÖSTEDT.

LILJELUNDIN TAIDEKAUPPA

Fabianink. 8, II kerros.

Pysyväinen näyttely, etupäässä vanhempaa kotimaista taidetta.

Avoin sunnuntaisin 1—4 ja arkipäivinä 1—6.

Perustettu 1880.

Naisten ja Herrain

Talvivaatetukset

ja

Turkistavarat

saadaan edullisimmin

O. Y. **Tailor** *A. B:lta*

Helsinki — Aleksanterink. 15.

O. Y. MARTTA

HELSINKI

EROTTAJANK. 4. PUH. 8909

Kotimaisia

kankaita,
ikkunaverhoja,
nukkeja
sekä
hilloja,
mehuja y. m.

Jättiläis-
Kansanarpajaiset

ovat alkaneet.

Niiden omistajana on yli 700 eri yhdistystä.

Päävoitto

miljoona markkaa

Arvan hinta

1 markka

Muita voittoja: **500,000:—, 250,000:—, 100,000:—, 50,000:—, 25,000:—,** 10 kpl. à 10,000:—, 9,000:—, 8,000:—, 7,000:—, 6,000:—, toistakymmentä à 5,000—2,000:—, 100 kpl. à 2,000—1,000:—, 100 kpl. à 1,000—500:—, 1,000 kpl, à 500—100:—, 1,000 kpl. à 100—50:—, 3,000 kpl. à 50—25:— ja **toistasataatuhatta** voittoa à 25—10:— Suomen markkaa. Voitot ovat etupäässä pankkitalletuksia.

Asiamiehiä otetaan rajoittamaton määrä.

ARPAJAISTOIMISTO

Helsinki. Mikonkatu 23. Puh. 59 72.

Lassila & Tikanoja Osakeyhtiö

Vaasa
puhelimet 478 ja 878.

Helsinki
Aleksanterink. 40.
puh. 109 08.

Koti- ja ulkomaan kangas- ja lyhyttavarain tukkuliike.

Stenmanin Taidesalonki

Erottajakatu 7, klo 10—8
Maan etevin taidekauppa

Erikoisnäyttelyjä

Vapaa pääsy

Pysyväinen näyttely

Hiljakkoin valmistunut suurteos

Itä-Karjala ja Kuollan Lappi

suomalaisten luonnon- ja kielentutkijain kuvaamina

Toimittanut Theodor Homén

Upea julkaisu, joka kuvaa Kuollan Lappia ja Itä-Karjalaa eripuolilta, maantieteellisesti, kansatieteellisesti, taloudellisesti j n. e. valaistuina. Kaikki kirjoitukset ovat asiantuntijain laatimia. Teos on runsaasti kuvitettu ja liittyy siihen 12 karttaa. Sivuja 384. Hinta nid. 28 mk., sid. 35 mk.
Lisäksi kuuluu teokseen liitteenä erikseen ostettava metsänhoitaja **Onni Lönnrothin** tänä vuonna valmistama suuri

Itä-Karjalan ja Kuollan Lapin Kartta.

Koko 62×129 cm. Neljä väriä. Taitettuna 12: 50, taskukoossa 12:50, eri lehtinä yht. 10 mk.

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA
HELSINKI.

Povari ja neito.

— Tule, tyttöseni, katson kortista kohtaloasi.

— En tarvitse kohtalon ennustajaa, sillä kaunis ja valkea iho takaavat tulevaisuuteni. Käytän näet aina **Helioksen Illoöinsaippuaa.**

Kotiteollisuus O.Y. Tellervo

Helsinki. Uudenmaankatu 2. Puhelin 1154.

Suosittelee varastoaan **naisten ja miesten pukukankaita, pumpuli- ja pellavakankaita, uutimia, pöytäliinoja, mattoja, leluja y. m. Ostaa kotiteollisuusvalmisteita.**

Aktiebolaget ELIT Osakeyhtiö

Pikatoimisto, kuljetusliike ja tupakkakauppa

Luotettavia pikalähettejä sekä kaupunki- että maaseutuasioille.
Hankkii rautatie-, höyrylaiva-, teatteri-, konsertti- ja oopperalippuja.
Vie ja hakee matkatavaroita.
Ottaa säilyttääkseen paketteja ja matkatavaroita pitemmiksi ja lyhemmiksi ajoiksi.
Toimittaa asioimis- ja virastotehtäviä.
MYY sikareja, savukkeita, tupakkaa, sanoma- ja aikakauslehtiä y. m.

Pohjois-Esplanadinkatu 17.
Puhelin 41 56.

Helsingin Teknillinen Tehdas.

Tehdas: *Pohj. Rautatienk. 11.* **Myymälä:** *Arkadiank. 4. A.*
Konttori: *Annank. 26. Puh. 11938*

PARFUMERIE & ROHDOSKAUPPA, HEINOLASSA.

Juuri ilmestynyt
FRIEDRICH ISRAEL:
DEUTSCHE BRÜDER IN FINNLANDS ERDE.

Kuvitettu saksankielinen julkaisu, joka sisältää täydellisen selonteon saksalaisen apuretkikunnan vaiheista Suomessa.

Sivuja 154. Kuvia 35.
Hinta 6: —.

Kiitollisuuden tunne saksalaisia jalomielisiä auttajiamme ja aseveljiämme kohtaan velvoittaa jokaista suomalaista hankkimaan itselleen tämän mielenkiintoisen julkaisun.

Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki.

SUOSITUIN JOULUOSTOSPAIKKA
JOULUNA 1918 ON

O. Y. SUOMEN URHEILUAITTA
HELSINKI.
FABIANINK. 16. PUH. 3279

Minä käytän ainoastaan Laboratoria Käsisaippuaa

A-B. O.-Y.
LABORATOR
Helsinki. - Puhelin 3603.

SUOMEN KUVALEHDEN painos on nykyisin yli 40,000

HIRVIKALLIO
PIIRTÄMÖ JA MAALAAMO.

Palon ja murron varalta
myöntää vakuutuksia
Palovakuutusosakeyhtiö
FENNIA.
Helsinki, Unionink. 25.

Koti-Aitta
Ludvikinkatu 6, Helsinki
Puhelin 7261
Huonekaluja y. m. sekalaistavaroita

KÄYTTÄKÄÄ MEIDÄN HYVÄKSI TUNNETTUJA
HIUS- JA HAJUVESI-VALMISTEITA
HELSINGIN TEKNILLINEN TEHDAS.
ANNANKATU 26. PUH. 11938.

Tapaturma-vakuutus osakeyhtiö PATRIA
Unionink. 25. — Helsinki.
Myöntää kaikellaisia tapaturma-vakuutuksia edullisilla ehdoilla.

Taideteollisuus O.Y.
Kasarmink. 48, II.
Puhelin 10097.

Taiteellisia käsitöitä.

OTAVAN JOULU-UUTUUKSIA

KIRJAMARK[illegible]ILLA

TURKU, Puutarhak. 64

ERNST LAMPÉN

SUOMEA MAITSE JA MERITSE

Huvittava ja hauskasti kuvitettu matkailukirja. Ilmestyy jouluksi.

JOEL LEHTONEN

KUOLLEET OMENAPUUT

Novellikokoelma. Ilmestyy jouluksi.

JALMARI FINNE

VUOSISATAIN VAATIMUS

Histor. romaani piispa Hemmingin ajoilta. Kuvittanut Hilkka Finne. Ilmestyy jouluksi.

ERNST LAMPÉN

TAIVAALLISIA TARINOITA

Humoristinen romaani. Ilmestyy jouluksi.

A. M. TALLGREN

MUINAISTUTKIMUKSEN TYÖMAALTA

Muinaistieteellisiä ja sivistyshistoriallisia tutkimuksia. Runsaasti kuvitettu. Ilmestyy jouluksi.

RUDOLPH STRATZ

HÄNEN ENGLANTILAINEN ROUVANSA

Nykyaikainen saksalainen romaani. Juuri ilmestynyt. 464 siv. Hinta 10 mk.

ANTTI RYTKÖNEN

MESIKÄMMENEN MAILLA

Satunäytelmiä ja -kuvaelmia. Laulut säveltäneet Otto Kotilainen ja R. Raala. Kuvat piirtänyt Ilmari Haapakoski. Juuri ilmestynyt. 110 siv. Hinta 4 mk.

PAUL VON GERICH

PUNAINEN SOTAJOUKKO

Suomalaisen upseerin muistiinpanoja Venäjän vallankumouksesta. Runsaasti kuvitettu. Ilmestyy jouluksi.

AARO HELLAAKOSKI

NIMETTÖMIÄ LAULUJA

Runokokoelma. Ilmestyy jouluksi.

MINNA CANTH

KOOTTUJEN TEOSTEN I OSA

Sisältää m. m. kertomukset Hanna, Köyhää kansaa ja Salakari. Ilmestyy jouluksi

AINO KALLAS

NUORI VIRO

Esseekokoelma merentakaisen heimokansamme nykyisestä kirjallisuudesta. Ilmestyy jouluksi.

WALTHER MAY

BIOLOGIAN SUURMIEHIÄ

Helppotajuisesti ja vilkkaasti kirjoitettu biologia-tieteen kehityksen pääpiirteitten esitys. Juuri ilmestynyt. 182 siv. Hinta 8 mk.

H. G. WELLS

MR. BRITLING PÄÄSEE SELVYYTEEN

Nykyaikainen englant. romaani. I nidos. Juuri ilmestynyt. 315 sivua. Hinta 8 mk.

JALMARI FINNE

KILJUSEN HERRASVÄKI PARTIOLAISINA

Uusi hullunkurinen tarina kuuluisista Kiljusista. Kuvittanut R. Rindell. Ilmestyy jouluksi.

Hyvä kirja on paras joululahja!

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA, HELSINKI.

Kustannusosakeyhtiö Otavan kirjapaino, Helsingissä, 1918.